

วารสารบัณฑิตศึกษา

ACADEMIC JOURNAL OF GRADUATE SCHOOL

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2567

Vol. 2 No. 1 January - April 2024

ISSN xxxx - xxxx (print))

ISSN xxxx - xxxx (online)

website

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/ajgs>

โครงการบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กำหนดเผยแพร่ :

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา Academic Journal of Graduate school

ISSN xxxx-xxxx (Print), ISSN xxxx-xxxx (Online)

มีกำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน)

ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) และ

ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อรวบรวมและเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัยและนวัตกรรมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ บุคลากร นักวิชาการ ตลอดจนผู้สนใจทั้งภายในและภายนอกสำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัยและนวัตกรรมทางด้านสังคมศาสตร์และด้านการศึกษา (การบริหารการศึกษา วิทยาการจัดการเรียนรู้ การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา หลักสูตรและการสอน วิทยาศาสตร์ศึกษา จิตวิทยาการศึกษา สังคมศึกษา การวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา พลศึกษาและสุขศึกษา เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา อุตสาหกรรมศึกษา การศึกษาพิเศษและสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา)

เงื่อนไขการตีพิมพ์ :

บทความที่ส่งมายังวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) อย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้นิพนธ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รองอธิการบดี ฝ่ายยุทธศาสตร์และการยกระดับคุณภาพการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกานต์ ลายสนธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ	พะยอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
รองศาสตราจารย์บัญชา	ชื่นจิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์	แก้วพลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
รองศาสตราจารย์ ดร. สนิท	ปิ่นสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รองศาสตราจารย์ ดร. ดำรงฤทธิ์	วิบูลกิจจนกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์	มณีวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานตยuth	ตรีบุญนิธิ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

รองศาสตราจารย์บัญชา	ชื่นจิต
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุพดี	สินมาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติศักดิ์	มีเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วาริรัตน์	แย้มประดิษฐ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ	กระแสนิยม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา	จินดาศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กานต์	กาญจนพิมาย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวัส	อินทวิ
อาจารย์ ดร.ณีนนรา	ดีสม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์	ชื่นบาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา	มณีโชติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์	มีสิทธิ์
อาจารย์ ดร.ชัยวัช	ตนตรง
อาจารย์ ดร.กมลรัตน์	วงศ์ถามาศย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภธนภฤษ	ยอดสละ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย	สุขตาม

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ	พะยอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์	แก้วพลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
รองศาสตราจารย์ประยงค์	ฐิติธนานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์	บันลือ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพร	ทับทิมศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา	ประสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี	อุ้งแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชาติ	ชาญวิจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลธิชา	โรจนแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทร	ชัยปายาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังคณา	บุญเสมอ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
อาจารย์ ดร.ฉัตรพล	พิมพ์พา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
อาจารย์ ดร.วิลาวัลย์	दानสิริสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ดร.วาริสรา	ดวงใจ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

กองเลขานุการวารสาร :

เลขานุการ : นางณัฐนันท์ ทุนดี
ผู้ช่วยเลขานุการ : นายชัยยศ อุไรล้ำ/นางธนินท์ธร ทองแมน
ศิลปกรรม : นายทศพล คำชู/นายชุตติพร ไวรวิจกุล/นางชนชนก พันธุ์สนธิ
ฝ่ายประชาสัมพันธ์ : นางภัทรารัตน์ ชิดชอบ

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา
โครงการบัณฑิตศึกษา อาคาร 28 ชั้น 1
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-710000, 094-5694453 / 044-514694
<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/ajgs>
E-mail : graduate_journal@srnu.ac.th
ISSN XXXX -XXXX (Print)
ISSN XXXX -XXXX (Online)

บทบรรณาธิการ (Editorial)

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา เป็นวารสารทางวิชาการที่มุ่งเน้นการรวบรวม เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัยและนวัตกรรมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ บุคลากร นักวิชาการ ตลอดจนผู้สนใจ ทั้งภายในและภายนอกสำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่บทความ วิชาการ บทความวิจัยและนวัตกรรมทางด้านสังคมศาสตร์และด้านการศึกษา (การบริหารการศึกษา วิทยาการ การจัดการเรียนรู้ การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา หลักสูตรและการสอน วิทยาศาสตร์ศึกษา จิตวิทยา การศึกษา สังคมศึกษา การวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา พลศึกษาและสุขศึกษา เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทางการศึกษา อุตสาหกรรมศึกษา การศึกษาพิเศษและสาขาวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา) โดย ดำเนินการภายใต้เกณฑ์คุณภาพการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของวารสารตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และ ศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 และศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index : TCI) ในการ ดำเนินการ ซึ่งทางกองบรรณาธิการได้ใช้รูปแบบการนำเสนอบทความพร้อมกับข้อเสนอแนะสำหรับผู้มี หน้าที่มี คุณภาพและมาตรฐานที่เข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนา คุณภาพวารสารและยกระดับขึ้นสู่ฐานข้อมูลสากล โดยทางวารสารได้มีการดำเนินการขอหมายเลข ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล หรือตัวระบุวัตถุดิจิทัล (ดีโอไอ) (Digital Object Identifier : DOI) สำหรับทุก บทความที่เผยแพร่ในวารสาร เริ่มตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 นี้เป็นต้นไป ทั้งนี้ ช่องทางการนำส่งบทความเพื่อ พิจารณาเผยแพร่นั้น สามารถนำส่งบทความออนไลน์ได้ที่ <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/ajgs> ซึ่งเป็นระบบการบริหารงานวารสารออนไลน์ด้วยงานระบบ ThaiJo2.0 โดยบทความในวารสารฉบับนี้มีผู้ หน้าที่มี มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้ จัดส่งไปให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จำนวน 3 ท่าน พิจารณาแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการเผยแพร่ทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของ แต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ของบทความ และมอบให้ผู้มีหน้าที่มี นำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็น การเรียบร้อยแล้วก่อนการตีพิมพ์ตามกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นเวทีทาง วิชาการ ที่จะกระตุ้นความคิดและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักวิจัย นักวิชาการและผู้อ่านทุกท่าน และ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ใน วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและ ตรวจสอบบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ดร.สุรเชษฐ์ วงศ์ชัยประทุม
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	ง
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewers)	ง
บทบรรณาธิการ (Editorial)	ฉ
บทความวิจัย (Research Articles)	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย	1
กฤตภัทร พุทธครุฑานนท์	
การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ	17
นรมน ไกรสกุล	
การบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรี	33
นัยนา เหลาพร และพิมพ์พร จารุจิตร	
อัตลักษณ์สิ่งเหนือธรรมชาติของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ กรณีศึกษานบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์	45
ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุริยา คลังฤทธิ์ และฐิติมา มีช้าง	
การพัฒนาทักษะการให้เหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	59
อรวี อาจเสนา และ ปนัดดา สังข์ศรีแก้ว	
ภาคผนวก (Appendix)	69
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา	71
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา	72
จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน	82
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา	84
ใบตอบรับการเป็นสมาชิกวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา	85

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด
(SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ของนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

The Development of Learning Achievement on SWOT Analysis in the
Small Business Administration Course of 1st Year Diploma Vocational
Certificate Students with Business Administration in Marketing at
Chiangrai Vocational

กฤตภัทร พุทธครุฑานนท์¹

Krittapat Phuttakruttanon¹

¹ครูผู้สอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
Chiang Rai Vocational College Under the Office of the Vocational Education Commission
Ministry of Education
Kim.krittapat@gmail.com

วันที่รับบทความ 2 มกราคม 2567

วันแก้ไขบทความ 6 กุมภาพันธ์ 2567

วันตอบรับบทความ 7 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายที่มีต่อแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน

เท่ากับ 16.61 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 19.64 ดังนั้นผลการหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ E1/E2 เท่ากับ 83.05/98.20 จึงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนเท่ากับ 16.61 และคะแนนสอบหลังการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 19.64 สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายที่มีต่อแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด วิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม

Abstract

This study aimed 1) to determine the efficacy of the exercise on SWOT Analysis in the Small Business Administration Course with efficacy based on the criteria of 80/80, 2) to compare learning achievement before and after studying among the 1st year Higher Vocational Certificate students in Marketing at Chiangrai Vocational College with the exercise on SWOT Analysis in the Small Business Administration Course and 3) to study the satisfaction of the 1st year Higher Vocational Certificate students in Marketing at Chiangrai Vocational College toward the skill exercise on SWOT Analysis in the Small Business Administration Course.

The findings showed that 1) regarding the efficacy of the efficacy of the exercise on SWOT Analysis in the Small Business Administration Course, students had a mean score of 16.61 during the study and 19.64 after the study. Therefore, the outcomes of determining the efficiency of the E1/E2 exercise were equal to 83.05/98.20, which are effective based on the criteria 80/80. 2) Regarding the comparative analysis of learning achievement before and after studying among the 1st year Higher Vocational Certificate students in Marketing at Chiangrai Vocational College with the exercise on SWOT Analysis in the Small Business Administration Course, students had a mean score of 16.61 during the study and 19.64 after the study. It can be concluded that learning achievement after the study was significantly higher than learning achievement before the study with a statistical significance of .05 level. 3) Regarding the satisfaction of the 1st year Higher Vocational Certificate students in Marketing at Chiangrai

Vocational College toward the exercise on SWOT Analysis in the Small Business Administration Course, it was found that the overall satisfaction was at a high level

Keyword: Development of learning achievement, Exercise on SWOT Analysis, Small Business Administration Course

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและขับเคลื่อนประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อนานาประเทศ ทำให้ประเทศไทยมีแรงงานที่หลากหลายสาขาอาชีพ และตลาดแรงงานมีแรงงานเพียงพอต่อการจัดการงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในประเทศ และสังคมโลก ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งแห่งยุคของโลกาภิวัตน์ นอกจากนั้นการศึกษา ยังส่งผลให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทั้งร่างกายและจิตใจทำให้ทุก ๆ คนในประเทศหรือในโลกนี้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ภายใต้ขอบเขต ข้อบังคับ ระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ นอกจากนั้นการศึกษายังเป็นส่วนช่วยให้การบริหารจัดการธุรกิจทั้งที่เป็นธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างคุณภาพ และประสิทธิภาพอันเกิดจากการศึกษาเรียนรู้ด้วยการประยุกต์หรือบูรณาการการบริหารธุรกิจจากศาสตร์ต่าง ๆ เข้ากันอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ที่บริหารจัดการธุรกิจนั้นจะต้องมีทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการบริหารจัดการธุรกิจ ยกตัวอย่างเช่น ทักษะการวิเคราะห์สภาพปัญหา สภาพแวดล้อมทางธุรกิจหรือทางการตลาด การจัดการปัญหาที่เกิดจากภาวะแรงกดดันทั้ง 5 ไม่ว่าจะเป็น การแข่งขันภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ภัยคุกคามจากผู้แข่งขันรายใหม่ อำนาจการต่อรองของลูกค้า อำนาจการต่อรองซัพพลายเออร์ และภัยคุกคามจากสินค้าทดแทน หรือสิ่งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ทั้งที่ผู้บริหารจัดการธุรกิจสามารถควบคุมเปลี่ยนแปลงได้ และไม่สามารถควบคุมหรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

การประกอบธุรกิจนั้นไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ธุรกิจขนาดกลาง และธุรกิจขนาดย่อมนั้น การวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรเพราะจะทำให้ผู้ประกอบการทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม หรือสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ภายในองค์กร และนอกองค์กรซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบการ ดังนั้นถ้าผู้ประกอบการธุรกิจมีทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ในเชิงลึกก็จะเป็นการสร้างความสำเร็จเปรียบทางการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่ง ดังคำกล่าวที่ว่า "รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง"

สิ่งที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์ทางธุรกิจหรือเรียกอีกอย่างว่า การวิเคราะห์ SWOT Analysis อันประกอบด้วยวิเคราะห์ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ในทางการจัดการการศึกษาในปัจจุบันนั้นได้มีการกำหนดในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจหรืออื่น ทั้งในระดับอุดมศึกษา หรือเทียบเท่าทุกระดับ รวมถึงในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าด้วย ได้มีการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า เพื่อหาสาเหตุและนำผลการวิเคราะห์ หรือสังเคราะห์นั้นมากำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ทางธุรกิจให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

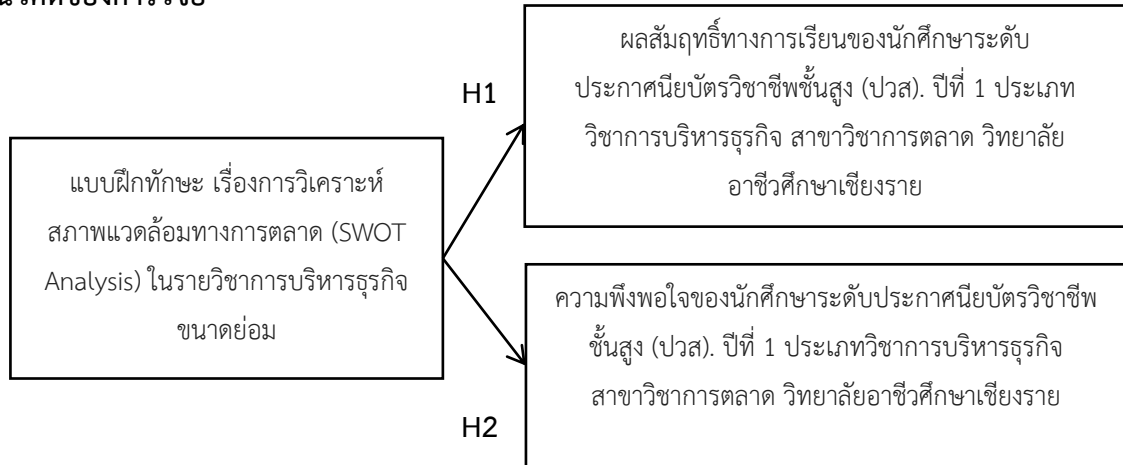
สำหรับในหลักสูตรการจัดการการศึกษาอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้งในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2562 (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2562) และหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2563 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจทุกสาขา (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2563) โดยเฉพาะสาขาวิชาการตลาดได้มีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน นักศึกษามีทักษะการวิเคราะห์สถานการณ์ทางธุรกิจหรือการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาต่าง ๆ เช่น การดำเนินธุรกิจขนาดย่อม การบริหารธุรกิจขนาดย่อม หลักการตลาด การจัดทำนายสินค้าและบริการ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ องค์การและการจัดการสมัยใหม่ และวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัยในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้พบปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนคือ นักศึกษาไม่สามารถที่จะวิเคราะห์สถานการณ์ทางธุรกิจได้อย่างถูกต้อง และยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอนการวิเคราะห์ที่ถูกต้องตามหลักการ อีกทั้งไม่สามารถแยกประเภทปัจจัยต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ยังมีความสับสนอยู่ในระดับหนึ่ง ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว และไม่ปล่อยให้ปัญหาลูกกลามให้นักศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) แบบไม่ถูกต้องจึงมีแนวคิดที่จะหาวิธีการ เครื่องมือ และกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อมาพัฒนาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไป

จากปัญหาเบื้องต้นที่กล่าวมาผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาความรู้ และหาแนวทางในการพัฒนาทักษะความรู้ให้กับนักเรียน นักศึกษา โดยการศึกษางานวิจัยที่ ตลอดจนบทความการวิชาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาให้สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ได้ตามหลักการ และสามารถแยกแยะปัจจัยต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่มีต่อแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. แบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส). ปีที่ 1 ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส). ปีที่ 1 ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่มีต่อแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม อยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิญา สมสุข (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจในรายวิชาหลักการตลาด 302000-1002 ของนักศึกษาระดับ ปวส.2 เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ห้อง 1 โดยจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ในรายวิชาหลักการตลาด เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.19/93.6 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการตลาด หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของนักศึกษาระดับชั้น ปวส.2 สาขาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ห้อง 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักศึกษาระดับชั้น ปวส.2 สาขาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ห้อง 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีคะแนนเฉลี่ย 4.42 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐาน และ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจในการเรียนเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับนักศึกษา มีการจัดกลุ่มโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิดเห็น ทำให้เข้าใจเนื้อหาที่ได้เรียน รู้สึกสนุกสนานกับการเรียน เมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม การทำงานและแบบฝึกทักษะย่อย เพื่อจะได้ตรวจสอบความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ศศิพิสุทธิ์ หงษ์สมบัติ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาด ร่วมกับกิจกรรมเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ผลการศึกษวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาดร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 83.25/83.33 2) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาด ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาด ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อัจฉราภรณ์ ปานชาติ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การแก้ปัญหาการขาดทักษะการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดโดยใช้ชุดแบบฝึกของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลบริหารธุรกิจ ผลการศึกษาพบว่า 1) จากการใช้ชุดแบบฝึกมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 6.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.52 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 10.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.22 จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนมีค่า t-test เท่ากับ 13.91 และค่า Sig. เท่ากับ .000 พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกที่เกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อุดมพร เปตานนท์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การแก้ปัญหาการขาดทักษะการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดโดยใช้ชุดแบบฝึก ของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนการ ผลการศึกษวิจัยพบว่า จากการใช้ชุดแบบฝึก มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 6.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.52 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 10.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.22 จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนมีค่า t-test เท่ากับ -13.91 และค่า Sig. เท่ากับ .000 พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการใช้ชุดแบบฝึกทำให้ทักษะการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนการดีขึ้น และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกที่เกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

เพียงแพน อุปทอง (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการตลาดบริการ ผลการศึกษวิจัยพบว่า เอกสารประกอบการสอนวิชาการตลาดบริการมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (E1/E2) เท่ากับ 82.01/81.34 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาการตลาดบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยมีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

กระบวนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงจำนวน 5 ชั่วโมงการเรียนรู้ และการสร้างแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม

โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2563 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2563 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด อีกทั้งศึกษาบริบทรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม
2. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง จำนวน 5 ชั่วโมงการเรียนรู้ และสร้างแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม พร้อมแบบประเมิน โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2563 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2563 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด และบริบทรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม
3. นำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง จำนวน 5 ชั่วโมงการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ไปขอคำปรึกษาและคำแนะนำจากหัวหน้าแผนกวิชาการตลาด หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอีกครั้ง
4. นำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง จำนวน 5 ชั่วโมงการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) และแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม เท่ากับ 1 หมายความว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม มีความเที่ยงตรงสูงสามารถนำไปใช้ประกอบในการสอนและวิจัยต่อไปได้

กระบวนการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน และหลังเรียน มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2563 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2563 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด อีกทั้งศึกษาบริบทรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม
2. ศึกษาแนวทางการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่สร้างขึ้น
3. สร้างและพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่นักการศึกษา นักวิชาการศึกษา ได้กล่าวไว้ จำนวน 25 ข้อ
4. นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นไปขอคำปรึกษาและคำแนะนำจากหัวหน้าแผนกวิชาการตลาด หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอีกครั้งตามคำแนะนำ
5. นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 3 ท่าน
6. รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) เท่ากับ 1 หมายความว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความเที่ยงตรงสูงสามารถนำไปใช้ประกอบในการสอน และวิจัยในครั้งนี้ได้
7. นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
8. พิจารณาเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ให้เหลือจำนวน 20 ข้อ โดยจะต้องครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ซึ่งแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการวิจัยในครั้งนี้มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.52-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.66-1.00 หมายความว่าสามารถนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่นักวิชาการ นักการศึกษา นักวิจัย ที่ได้ให้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตั้งข้อความถามให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่ได้ศึกษาไว้จำนวน 10 ข้อคำถาม
2. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปขอคำปรึกษาและคำแนะนำจากหัวหน้าแผนกวิชาการตลาด หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอีกครั้ง
3. นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 3 ท่าน

4. รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ เท่ากับ 0.91 หมายความว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จำนวน 30 คน โดยค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามได้เท่ากับ 0.87 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูงจึงสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไปได้

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง 5 ชั่วโมง วิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis)

2.2 แบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม

2.3 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม

2.5 เกณฑ์ในการประเมินมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

3. กลุ่มเป้าหมาย/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จำนวน 62 คน (งานทะเบียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย. 2566)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาดปกติ (ห้อง สบต.1) จำนวน 14 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (งานทะเบียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย. 2566)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ด้วยค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
E1	20	16.61	1.92	83.05
E2	20	19.64	0.92	98.20

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ของนักศึกษาจำนวน 14 คน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนเท่ากับ 16.61 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 19.64 ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ E1/E2 เท่ากับ 83.05/98.20 สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ทดสอบ	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	14	16.61	1.92	-6.62	0.000*
หลังเรียน	14	19.64	0.92		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนของนักศึกษาจำนวน 14 มีผลคะแนนระหว่างเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 16.61 และคะแนนสอบหลังการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 19.64 สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายที่มีต่อแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษามีต่อแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม

ลำดับที่	ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	ความเข้าใจเนื้อหาในแบบฝึกทักษะ	4.38	0.76	มาก
2.	ข้อคำถามในแบบฝึกทักษะมีความชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย	4.38	0.65	มาก
3.	แบบฝึกทักษะที่ไม่ยากจนเกินไป	3.69	0.85	มาก
4.	กรณีศึกษาที่ยกตัวอย่างสามารถวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง	3.76	0.92	มาก
5.	มีความรู้มากขึ้นหลังจากเรียนโดยแบบฝึกทักษะ	4.23	0.72	มาก
6.	ลงมือปฏิบัติแบบฝึกทักษะด้วยความตั้งใจ	4.00	0.91	มาก
7.	มีความสุขสนุกกับการทำแบบฝึกทักษะที่ให้ปฏิบัติ	3.92	1.03	มาก
8.	ภาพประกอบในแบบฝึกทักษะมีความน่าสนใจ	3.61	0.65	มาก
9.	การใช้ตัวอักษร การใช้สี มีความเหมาะสม	3.69	1.03	มาก
10.	เวลาที่กำหนดให้เพียงพอต่อการลงมือปฏิบัติ	4.23	0.83	มาก
รวมเฉลี่ย		3.98	0.83	มาก

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษามีต่อแบบฝึกทักษะวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความเข้าใจเนื้อหาในแบบฝึกทักษะ และข้อคำถามในแบบฝึกทักษะมีความชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย ($\bar{X}$ = 4.38) รองลงมาได้แก่ มีความรู้มากขึ้นหลังจากเรียนโดยแบบฝึกทักษะ และเวลาที่กำหนดให้เพียงพอต่อการลงมือปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.23) และน้อยที่สุดได้แก่ ภาพประกอบในแบบฝึกทักษะมีความน่าสนใจ ($\bar{X}$ = 3.61)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

(ปวส.) ชั้นปีที่ 1 ประเพณีวิชาการบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย โดยสามารถอภิปรายผลดังเสนอได้ต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนเท่ากับ 16.61 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 19.64 ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ E1/E2 เท่ากับ 83.05/98.20 สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 สอดคล้องกับ อภิญา สมสุข (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจในรายวิชาหลักการตลาด 302000-1002 ของนักศึกษาระดับ ปวส.2 เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ห้อง 1 โดยจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ในรายวิชาหลักการตลาด เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.19/93.6 อีกทั้งสอดคล้องกับ ศศิพิสุทธิ หงษ์สมบัติ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาด ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาดร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 83.25/83.33 และสอดคล้องกับ เพ็ญแพน อุปทอง (2561 : 1030) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการตลาดบริการ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า เอกสารประกอบการสอนวิชาการตลาดบริการมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (E1/E2) เท่ากับ 82.01/81.34

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ อภิญา สมสุข (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจในรายวิชาหลักการตลาด 302000-1002 ของนักศึกษาระดับ ปวส.2 เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ห้อง 1 โดยจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการตลาด หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของนักศึกษาระดับชั้น ปวส.2 สาขาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ห้อง 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งสอดคล้องกับ ศศิพิสุทธิ หงษ์สมบัติ (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาด ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาด ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงสอดคล้องกับ อัจฉราภรณ์ ปานชาติ (2564) (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการแก้ปัญหาการขาดทักษะการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดโดยใช้ชุดแบบฝึกของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลบริหารธุรกิจ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและ

ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนมีค่า t-test เท่ากับ 13.91 และค่า Sig. เท่ากับ .000 พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ อุดมพร เปตานนท์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การแก้ปัญหาการขาดทักษะการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดโดยใช้ชุดแบบฝึก ของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนการ ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนมีค่า t-test เท่ากับ 13.91 และค่า Sig. เท่ากับ .000 พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ เพียงแพน อุปทอง (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการตลาดบริการ ผลการศึกษาวิจัยผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อภิญญา สมสุข (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจในรายวิชาหลักการตลาด 302000-1002 ของนักศึกษาระดับ ปวส.2 เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ห้อง 1 โดยจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีคะแนนเฉลี่ย 4.42 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจในการเรียนเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับนักศึกษา มีการจัดกลุ่มโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิดเห็น ทำให้เข้าใจเนื้อหาที่ได้เรียน รู้สึกสนุกสนานกับการเรียน เมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มการทำใบงานและแบบฝึกทักษะย่อย เพื่อจะได้ตรวจสอบความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับเพียงแพน อุปทอง (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการสร้างและหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการตลาดบริการ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาการตลาดบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) ในรายวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม พบว่า แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้แสดงว่าแบบฝึกทักษะดังกล่าวมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับนักศึกษาโดยใช้แบบฝึกทักษะได้

1.2 ผลการศึกษากการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน พบว่า สัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การที่ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะนอกจากจะส่งผลให้นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์

แล้ว ยังจะส่งผลให้นักศึกษามีผลการเรียนที่ดีขึ้น ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยครูผู้สอนสามารถใช้แบบฝึกทักษะบูรณาการเข้าใช้ในการเรียนการสอนได้เพื่อการสอนที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกทักษะ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทำให้นักเรียนทราบถึงเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน และครูผู้สอนจะได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ตรงและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีความสนใจและใส่ใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผลที่เกิดจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้รวมถึงเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เช่น แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง 5 ชั่วโมง แบบฝึกทักษะ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริงในรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด (SWOT Analysis) เช่น วิชาหลักการตลาดเบื้องต้น ที่สอนในระดับ ปวช. หรือหลักการตลาด ที่สอนในระดับ ปวส. เป็นต้น โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษามีทักษะในการวิเคราะห์ และแยกแยะปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกได้อย่างถูกต้องตามหลักการ เพื่อที่จะใช้ในการวางแผนการดำเนินธุรกิจ หรือการทำงานของตนเองในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะในหน่วยการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะกับการสอนในรูปแบบปกติ

เอกสารอ้างอิง

งานทะเบียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย. (2566). รายชื่อนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

(ปวส.) ปีที่ 1 สาขาวิชาการตลาด. เชียงราย : วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

เพียงแพน อุปทอง. (2561). “การสร้างและหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการตลาดบริการ”. Proceeding National & International Conference. 1(9).

ศศิพิสุทธิ หงษ์สมบัติ. (2564, กันยายน - ธันวาคม). “การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการตลาดร่วมกับกิจกรรมเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 15(3).

อภิญา สมสุข. (2565). การพัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจในรายวิชาหลักการตลาด 302000-1002 ของนักศึกษาระดับ ปวส.2 เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล ห้อง 1 โดยจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD. วิจัยในชั้นเรียน. เพชรบุรี : วิทยาลัยเพชรบุรี.

- อัจฉราภรณ์ ปานชาติ. (2564). การแก้ปัญหาการขาดทักษะการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดโดยใช้ชุดแบบฝึกของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลบริหารธุรกิจ. วิจัยในชั้นเรียน, วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลบริหารธุรกิจ.
- อุดมพร เปตานนท์. (2561). การแก้ปัญหาการขาดทักษะการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดโดยใช้ชุดแบบฝึกของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ. วิจัยในชั้นเรียน. วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2562). “หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2562.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [https://bsq.vec.go.th-th/หลักสูตร/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ\(ปวช\)-หลักสูตรพศ2562.aspx](https://bsq.vec.go.th-th/หลักสูตร/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช)-หลักสูตรพศ2562.aspx). สืบค้น 20 ตุลาคม 2566.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2563). “หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2563.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [https://bsq.vec.go.th-th/หลักสูตร/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง\(ปวส\)-หลักสูตรพศ2562.aspx](https://bsq.vec.go.th-th/หลักสูตร/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส)-หลักสูตรพศ2562.aspx). สืบค้น 20 ตุลาคม 2566.

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

Participatory management in organizing education to increase the efficiency
of education into practice of the Bueng Kan Provincial
Education Office.

นรมน ไกรสกุล¹

Norramon Kraisakul

¹สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ กระทรวงศึกษาธิการ

Bueng Kan Provincial Education Office Ministry of Education

norraja@gmail.com

วันที่รับบทความ 29 ธันวาคม 2023

วันแก้ไขบทความ 8 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ 8 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ 2) ศึกษาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ มีรูปแบบการวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ และข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ และประเด็นในการจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เกี่ยวกับแนวการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ ด้าน การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 67.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 72.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เท่ากันกับด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุน

ทางทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 72.00 และมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารการจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.002 ปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในในจังหวัดบึงกาฬพบว่า ข้อคิดเห็นจากบุคคลที่มีส่วนร่วม เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น เห็นควรเพิ่มตัวแทนของบุคลากรในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน องค์กรอย่างสม่ำเสมอ และ 3) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬพบว่า องค์ประกอบในการการมีส่วนร่วม มีดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาจังหวัด 2) การสนับสนุนการพัฒนาด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา 3) การกำกับดูแลติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาศึกษาภาค 4) การสนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง 5) การประสานงาน การบริหารในการพัฒนาอย่างบูรณาการระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ, การจัดการศึกษา

Abstract

The purposes of this research are to 1) study the problems of participatory administration in organizing education in order to increase the efficiency of education into practice of the Bueng Kan Provincial Education Office. 2) study the factors for increasing the efficiency of education into practice of the Provincial Education Office. Bueng Kan and 3) study participatory management approaches in organizing education to increase educational efficiency into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office. There is a 3-step research and development model. The research instrument is a questionnaire on problems of participatory management in organizing education for Increase the efficiency of education into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office. and questions for interviews Concerning the factors of participatory management in organizing education to increase the efficiency of education into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office and issues in organizing expert-based seminars. (Connoisseurship) regarding participatory management approaches in organizing education to increase educational efficiency into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office. Statistics used in data analysis are percentages and content analysis. Accompanying the lecture The results of the research found that 1) Problems of participatory management in organizing education in order to increase the efficiency of education into practice in the Bueng Kan Provincial Education Office. Problems of participation in organizing education to increase educational efficiency into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office. Respondents were the least involved. is the aspect of participation

in controlling and inspecting all business operations Accounting for 58.00 percent, let's look at the aspect of participation in initiatives and decision-making. Accounted for 67.50 percent in terms of participation in planning and policy formulation. Accounted for 72.50 percent in terms of participation in the preparation of the provincial education development plan. Equal to participation and resource support Accounted for 72.00 percent and the highest is in the area of participation in receiving educational administration benefits. Accounting for 77.002 percent. Factors for increasing the efficiency of education into practice in Bueng Kan Province. It was found that comments from involved parties, such as budgets, materials, equipment, etc., saw the need to increase representatives of personnel in the relevant sectors to support dissemination and Publicize activities to build relationships between agencies. organization regularly and 3) a participatory management approach in organizing education to increase the efficiency of education into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office It was found that the elements of participation They are as follows: 1) Establishing strategies for the development of provincial education. 2) Supporting academic development. Research and development 3) Supervision, monitoring and evaluation of the implementation of educational development in the region 4) Supporting government inspection and monitoring and evaluation of the performance according to the policies and strategies of the Ministry 5) Coordination of management in sustainable development Integration between central and regional levels.

Keywords : Participatory administration, The factors of increasing the effectiveness of education, Education management.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติแนวคิดสำคัญไว้ในมาตรา 54 วรรคสอง กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษา ตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่าง รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ กอปรกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ (1) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา และ (2) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วม ของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ได้ให้ความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยรวมของประเทศ โดยมีประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเพื่อการจัดการศึกษาด้วย และในการถ่ายทอดเป้าหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ รวมทั้งแผนในระดับ กระทรวง ซึ่งแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 – 2565) ภายใต้วิสัยทัศน์ “กระทรวงศึกษาธิการวางระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ – ทักษะ มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรมมีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง” ได้มีการกำหนดเป้าหมายหลักและวางยุทธศาสตร์ที่เน้นการปรับสภาพการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สามารถตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ โดยในยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมาย เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา ระบบและวิธีการคัดเลือกเพื่อการศึกษาต่อได้รับการปรับปรุงพัฒนา มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ และบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19 / 2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาค ของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 17 ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่และการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของ ศึกษาธิการภาครองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการใน ภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติมไปเป็นอำนาจหน้าที่ของ ศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งนี้ และข้อ 5 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนด เพื่อปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาค และจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการ กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้อง กับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของ กระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ รับผิดชอบตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่ (2) สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัย และพัฒนา (3) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ (4) สนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่รับผิดชอบ (5) ประสานการบริหารงาน ระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัดโดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก และ (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของ จังหวัดบึงกาฬ โดยได้ทำการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

และคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาในจังหวัดบึงกาฬ รวมถึงสามารถเชื่อมโยงระบบการตรวจติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการเพิ่มมูลค่า (Value Added) และ ลดความเสี่ยง (Risk) ที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถตอบสนองนโยบายการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสาร พรหมณา (2553) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้เข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งดีกว่าการคิด และตัดสินใจเพียงคนเดียว 2. การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นการลดการต่อต้านและก่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น 3. การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 4. การมีส่วนร่วมทำให้การตัดสินใจมีคุณภาพและทำให้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

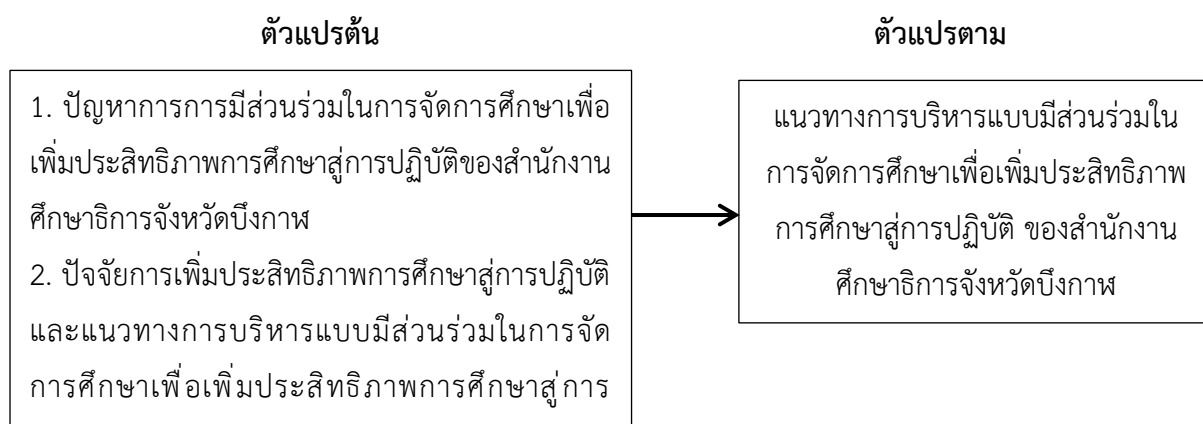
สมบัติ นามบุรี (2562) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสาร สองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์การ ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือ หลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย

มนต์นภัส มโนการณ (2561) กล่าวถึง แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ควรมี 6 ประเด็น สำคัญ ได้แก่ 1) กระจายอำนาจ ให้ความอิสระ และเพิ่มอำนาจการตัดสินใจให้กับผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ 2) เสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) พัฒนาระบบความรับผิดชอบต่อการศึกษา ทั้งด้านปัจจัยกระบวนการและผลผลิตที่มีความสัมพันธ์กัน 4) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ให้

พร้อมใช้ 5) ปรับระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเชิงรุก และ 6) เปิดพื้นที่ร่วมพัฒนา เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน แนวคิดนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องเริ่มจากการปรับ ชุดความคิดของคนไทยทุกคน ให้ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมกันรับผิดชอบ โดยการวางแผนให้ชัดเจนและเริ่มกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เร็วที่สุด เพื่อให้การศึกษาเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีหลายลักษณะหลายรูปแบบ อาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงและโดยอ้อม ในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกันของทุกคนและตระหนักถึงความสำคัญ โดยการวางแผนให้ชัดเจนและ เริ่มกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เร็วที่สุด เพื่อให้การศึกษาเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

1.1 ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.1.1 ทบทวนวรรณกรรม

1.1.2 สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสอบถามปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬตามระเบียบวิธีวิจัย

1.1.3 เก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามตามรายชื่อตัวแทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา

1.1.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผล การส่งแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณจากรายการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ โดยการหาค่าเฉลี่ย ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล

1.1.5 สรุปข้อมูลที่ได้มาเขียนรายงานในประเด็น

1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ
2) ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเป็นข้อมูลทั้งเชิงปริมาณเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

1.2 ระยะที่ 2 การศึกษาหาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ

1.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีการวิจัย กลุ่มตัวแทน เพื่อหาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลเชิงพรรณาและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

1.2.3 นำข้อเสนอแนะจากที่ผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงรายงานการวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.2.4 นำปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ที่ดำเนินการในระยะที่ 1 และปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในการบริหารแบบ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ที่ได้จากสัมภาษณ์ในระยะที่ 2 มาสรุปเพื่อเป็นหัวข้อในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในระยะที่ 3 เพื่อหาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.3 ระยะที่ 3 การหาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.3.1 สังเคราะห์ผลการศึกษา จากปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬและปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในการบริหาร แบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬแล้วจัดทำเป็นร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.3.2 จัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 15 คน เพื่อยืนยันความเหมาะสม และเพิ่มเติมแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.3.4 สรุปเป็นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แบบสอบถามปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.2 ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.3 ประเด็นแนวทางการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ตามตารางงาน คือ

2.3.1 การวิเคราะห์ นโยบาย

2.3.2 การวิเคราะห์บริบทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.3.3 การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการศึกษา

2.3.4 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

2.3.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.3.6 การสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการศึกษา

2.3.7 การบริหารงบประมาณประจำปี/การจัดสรรงบประมาณ/พิจารณาโครงการ

2.3.8 การวางแผน ควบคุม กำกับ และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

2.3.9 การสรุปสังเคราะห์และจัดทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

2.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬได้ดำเนินการดังนี้

2.4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬนำข้อมูลมากำหนดพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน รวมถึงศึกษาวิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.4.2 สร้างแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยตรวจสอบความสอดคล้องและความถูกต้องขององค์ประกอบภาษา เนื้อหาของแบบประเมินในแง่ทฤษฎี หลักการ แนวคิด สภาพการณ์และความเป็นไปได้ตามหลักวิชาการเบื้องต้นด้วยตนเอง

2.4.3 เสนอแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยพิจารณาความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน ความเหมาะสมของข้อความและภาษาที่ใช้ ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60–0.80 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องตามนิยามของการประเมินที่กำหนด

2.4.4 ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอ ได้แบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ เป็นแบบสำรวจรายการ

2.4.5 การสร้างและหาประสิทธิภาพข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2) ศึกษาวิเคราะห์ บทบาทหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ วิธีการกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์

3) นำข้อมูลมากำหนดสิ่งที่ต้องการ จัดทำร่างข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยตรวจสอบความสอดคล้องและความถูกต้องขององค์ประกอบภาษา เนื้อหา ของแบบประเมินในแง่ทฤษฎี หลักการ แนวคิด สภาพการณ์และความเป็นไปได้ตามหลักวิชาการเบื้องต้นด้วยตนเอง

4) เสนอร่างข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยพิจารณาความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน ความเหมาะสมของข้อความและภาษาที่ใช้ ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 แสดงว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องตามนิยามของการประเมินที่กำหนด

5) ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอ ได้แบบสัมภาษณ์ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.5.6 สร้างประเด็นแนวทางการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามตารางงาน ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์นโยบาย
- 2) การวิเคราะห์บริบทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ
- 3) การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการศึกษา
- 4) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา
- 5) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- 6) การสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการศึกษา
- 7) การบริหารงบประมาณประจำปี/การจัดสรรงบประมาณ/พิจารณาโครงการ
- 8) การวางแผน ควบคุม กำกับ และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ
- 9) การสรุปสังเคราะห์และจัดทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

3. ประชากร

3.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและปัจจัยในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ เป็นข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 200 คน ประกอบด้วย

3.1.1 ผู้แทนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 100 คน

3.1.2 ผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 50 คน

3.1.3 ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 50 คน

3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 15 คน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาในจังหวัดบึงกาฬ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 1 แสดงปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

รายการ	จำนวนผู้ให้ข้อมูล 200 คน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย	145	72.50
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด	144	72.00
3. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตัดสินใจ	135	67.50
4. การมีส่วนร่วมการสนับสนุนทางทรัพยากร	144	72.00
5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารจัดการการศึกษา	154	77.00
6. การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงาน		
ทั้งหมด	116	58.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ ด้าน การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 67.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 72.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เท่ากันกับด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนทางทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 72.00 และมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.00

2. ผลการศึกษาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

รายการ	จำนวนผู้ให้ข้อมูล 200 คน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อคิดเห็นจากบุคคลที่มีส่วนร่วม เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์	145	72.50
2. การเพิ่มตัวแทนของบุคลากรในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์	154	77.00
3. การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน องค์กรอย่างสม่ำเสมอ	145	72.50
4. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	154	77.00
5. แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 – 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564	163	81.50
6. ข้อมูลการดำเนินการตามแผน/โครงการจากปีที่ผ่านมา และคำรับรองการปฏิบัติราชการ	136	68.00
7. การสรุป สังเคราะห์ และทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	145	72.50

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยที่เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติในระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ จากการสัมภาษณ์ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัดของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ข้อคิดเห็นจากบุคคลที่มีส่วนร่วม เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ 2) การเพิ่มตัวแทนของบุคลากรในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ 3) การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่าง

หน่วยงาน องค์การอย่างสม่ำเสมอ 4) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 – 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 7) ข้อมูลการดำเนินการตามแผน/โครงการจากปีที่ผ่านมา 8) คำรับรองการปฏิบัติราชการ 9) การสรุป สังเคราะห์ และทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ผลการศึกษาการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 3 แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	กลุ่มบุคคลที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการ	ภาระงาน	วิธีการ/ช่องทาง
กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษา จังหวัดบึงกาฬ	1) ศธจ. สพม.สพป.อปท.	มีภาระหน้าที่ในการริเริ่ม	1) ประชุม
	สอศ. สช. กศน. ตัวแทน	ตัดสินใจ สนับสนุนทาง	2) สัมภาษณ์
	ของครู/ผู้บริหาร ตัวแทน ของคณะกรรมการ สถานศึกษา	ทรัพยากร ประสานความ ร่วมมือ อำนวยประโยชน์ทาง สังคม และประเมินผลเพื่อ ปรับตัวในการมีส่วนร่วม	3) สนทนากลุ่ม 4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
การสนับสนุน การพัฒนาด้าน วิชาการ การวิจัยและ พัฒนา	2) หอการค้า สภา อุตสาหกรรม แรงงาน จังหวัด พาณิขจังหวัด ผู้มี คุณูปการทางสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา	1) มีภาระหน้าที่ในการริเริ่ม ตัดสินใจ สนับสนุนทาง ทรัพยากร ประสานความ ร่วมมือ 2) มีส่วนร่วมในการรับ ประโยชน์ทางสังคม และ ประเมินผลเพื่อปรับตัวใน การมีส่วนร่วม	1) ประชุม 2) สัมภาษณ์ 3) สนทนากลุ่ม 4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) บันทึกข้อตกลงความ ร่วมมือ
	1) ศธจ. สพม.สพป.อปท.	มีภาระหน้าที่มีส่วนร่วมใน	1) ประชุม
	สอศ. สช. กศน.	การสนับสนุนการพัฒนาทุก ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ การ ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติการ รับผลประโยชน์และการ ประเมินผล	2) สัมภาษณ์ 3) สนทนากลุ่ม 4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) อบรมเชิงปฏิบัติการ 6) คู่มือ/เอกสารทางวิชา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การบริหารงาน แบบมีส่วนร่วม	กลุ่มบุคคลที่ควรมีส่วนร่วม ในการจัดการ	ภาระงาน	วิธีการ/ช่องทาง
	2) สกอ. (ในท้องถิ่น)	มีภาระหน้าที่ให้การ สนับสนุนการพัฒนาด้าน การตัดสินใจและการ ประเมิน	7) การประเมินผล 8) การสรุปรายงานผลการ ดำเนินการ
	1) ศธจ. สพม.สพป.อปท. สอศ. สช. กศน. ตัวแทน ของครู/ผู้บริหาร ตัวแทน ของคณะกรรมการ สถานศึกษา	มีภาระหน้าที่ในการมีส่วน ร่วมในการปฏิบัติการ รับ ผลประโยชน์ และ ประเมินผล	
การกำกับดูแล ติดตามและ ประเมินผลการ ดำเนินการพัฒนา การศึกษาระดับ จังหวัด	2) หอการค้า สภา อุตสาหกรรม แรงงาน จังหวัด พาณิชยจังหวัด ผู้มีคุณูปการทางสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา	มีภาระหน้าที่ในการมีส่วน ร่วมในการปฏิบัติการ รับ ผลประโยชน์ และติดตาม ประเมินผล	1) ประชุม 2) สัมภาษณ์ 3) สนทนากลุ่ม 4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) อบรมเชิงปฏิบัติการ 6) คู่มือ/เอกสารทางวิชา 7) การประเมินผล 8) การสรุปรายงานผลการ ดำเนินการ
	ศธจ. สพม.สพป.อปท. สอ ศ. สช. กศน. ตัวแทนของ ครู/ผู้บริหาร ตัวแทนของ คณะกรรมการสถานศึกษา	มีภาระหน้าที่ในการ ตัดสินใจ และควบคุม ตรวจสอบการปรับตัวใน การมีส่วนร่วม	1) ประชุม 2) ติดตามและการ ประเมินผล
การสนับสนุน การตรวจราชการและ ติดตามประเมินผล การดำเนินงานตาม นโยบายและ ยุทธศาสตร์ของ กระทรวง	สป. ศธภ.10 ศธจ. สพม. สพป.อปท. สอศ. สช. กศน. สกอ.(ในท้องถิ่น)	มีภาระหน้าที่ในการมีส่วน ร่วมในการตัดสินใจ ปฏิบัติงานร่วมกันอย่าง บูรณาการ ทรัพยากร บุคคล	1) ประชุมวางกรอบงาน การตรวจราชการ 2) ตรวจสอบติดตาม 3) สะท้อนผล และถอด บทเรียน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบมาอภิปรายผลตามผลการวิจัยที่พบ และวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษา พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 67.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 72.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เท่ากันกับด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนทางทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 72.00 และมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.00 สอดคล้องกับ Ofojebe Wenceslaus (2010) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และผลประโยชน์ของการใช้หลักการบริหารโดยวัตถุประสงค์ (Management by Objective) บริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมือง Anambra ตามมุมมองของครู โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อตรวจสอบมุมมองของครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อความสัมพันธ์และผลประโยชน์จากการบริหารงาน โดยวัตถุประสงค์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมือง Anambra จากการศึกษาพบว่า ครูที่อยู่ในเขตการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ของการบริหารงาน โดยวัตถุประสงค์ในการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และครูที่อยู่ในเขตการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลประโยชน์ของการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักการบริหารงานโดยวัตถุประสงค์ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ครูยังมีความคิดเห็นว่าการนำหลักการบริหารโดยวัตถุประสงค์มาใช้บริหารงานโรงเรียนจะช่วยให้โรงเรียนมีพัฒนาการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ การรับฟังข้อคิดเห็นจากบุคคลที่มีส่วนร่วม การเพิ่มตัวแทนของบุคลากร ในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน องค์กรอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 – 2579 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ข้อมูลการดำเนินการตามแผน/โครงการจากปีที่ผ่านมา คำรับรองการปฏิบัติราชการ การสรุป สังเคราะห์ และการจัดทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับ ฉลาด จันทรสมบัติ และ พิมพิภา จันทไทย (2553) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น พบว่า กลไกการพัฒนาประเทศที่สำคัญคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นระหว่างสองฝ่าย คือ ชุมชนและสถานศึกษาเป็นการเอื้อเฟื้อกันและกัน ซึ่งบทบาทสำหรับสถานศึกษากับชุมชน ประชาชนในชุมชนต้องร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นสถาบันสังคมที่มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา และเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทหลักใน

การเพิ่มทุนทางสังคมในชุมชน และรวมถึงการรวมพลังของทุกคนในชุมชน ได้แก่ พลังความคิดที่ทุกคนได้ร่วมคิด สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน เกิดพันธกิจ และร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ควรมีองค์ประกอบในการการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้ 1) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาจังหวัด 2) การสนับสนุนการพัฒนาด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา 3) การกำกับดูแลติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด 4) การสนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง 5) การประสานงานการบริหารในการพัฒนาอย่างบูรณาการระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สอดคล้องกับ มนต์นัฏ มโนการณ (2561 : บทคัดย่อ) แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ควรมี 6 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) กระจายอำนาจ ให้ความอิสระและเพิ่มอำนาจการตัดสินใจให้กับผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ 2) เสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) พัฒนาระบบความรับผิดชอบต่อการศึกษา ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตที่มีความสัมพันธ์กัน 4) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ให้พร้อมใช้ 5) ปรับระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเชิงรุก และ 6) เปิดพื้นที่ร่วมพัฒนา เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน แนวคิดนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ ต้องเริ่มจากการปรับชุดความคิดของคนไทยทุกคน ให้ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมกันรับผิดชอบต่อ โดยการวางแผนให้ชัดเจนและเริ่มกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เร็วที่สุด เพื่อให้การศึกษาเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัญหา ปัจจัยและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นถึงสภาพปัญหา ปัจจัยและแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจังหวัด ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน จึงก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันผูกพันผูกมัด และตกลงใจร่วมกันในการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์ในการระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย การลดการต่อต้านและก่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างในแต่ละจังหวัด จะทำให้เห็นถึงภาพรวมของการวิจัยอย่างครอบคลุม

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อผลักดันนโยบาย การจัดการศึกษาของรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอ้างอิง

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของ
กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). เข้าถึงได้จาก : <https://shorturl.asia/m2j8P>.
- จีระพงษ์ หอมสุวรรณ (2556). “การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โครงการเผยแพร่งานวิจัยนิตยระดับคุชชีบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรประจำปี 2556.” วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร 15(ฉบับพิเศษ).
- ฉลาด จันทสมบัติ และพิมพ์ภา จันทไทย. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
ท้องถิ่น. การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสาร พรหมณา. (2553). “การบริหารแบบมีส่วนร่วม.” วารสารธุรกิจปริทัศน์. 7(2).
- มนต์ภัส มโนการณ. (2561, มกราคม – มิถุนายน). “การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษาเชิง
พื้นที่” วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานและการ
พัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 19(1)
- สมบัติ นามบุรี. (2562, มกราคม-เมษายน). “ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์” วารสาร
วิจัยวิชาการ. 2(1) : 183 – 197.
- _____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : บริษัทพรักหวานกราฟฟิค
จำกัด.
- Ofojebe. Wenceslaus Relevance and Benefits of management By objectives to secondary
school management in Anambra State Teacher views. (2010). International
Journal of Educational Administration and Policy Studies. 2(7) : 99-104.

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรี
A STRATEGIC MANAGEMENT OF MORAL SCHOOL
IN UDON THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, AREA 3 :
A CASE STUDY OF BAN NONG SONG HONG NONG HAO NON SI SCHOOL

นัยนา เหลาพร¹ และพิมพ์พร จารุจิตร²

Naiyana Laoporn¹ and Pimporn Charuchit²

^{1, 2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

^{1, 2}Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Udon Thani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding Author E-mail : 64120605119@udru.ac.th

วันที่รับบทความ 5 มกราคม 2567

วันแก้ไขบทความ 24 กุมภาพันธ์ 2567

วันที่ตอบรับบทความ 7 มีนาคม 2567

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม (2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนคุณธรรม ระดับสี่ดาวเพียงโรงเรียนเดียวในจังหวัดอุดรธานี (อ้างตามประกาศ ประจำปี 2564) กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรี รวมทั้งหมดจำนวน 6 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ระยะตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยจากข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยสรุปด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาแบบบรรยายและพรรณนา จากนั้นอภิปรายและสรุปผลแบบอุปนัยเพื่อหาข้อสอดคล้องกับทฤษฎีและนำเสนอ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรีมีความโดดเด่นทั้งสี่ด้านตามกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์ในระยะที่ 1 คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร 2) การจัดทำและวางแผน 3) การปฏิบัติตามแผน และ 4) ขึ้นประเมินผลการดำเนินงานและการควบคุม ส่งผลให้การบริหารเชิงกลยุทธ์โรงเรียนคุณธรรมมีความโดดเด่น และประสบผลสำเร็จ (2) ด้านปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะพบว่า 1) ความร่วมมือจากผู้ปกครองยังมีน้อย 2) ปัญหาภาระงานที่มีปริมาณมากเท่ากันกับโรงเรียนขนาดใหญ่อื่น และ 3) ปัญหาด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด และ (3) ด้านการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม พบว่าโรงเรียนมีการ

บริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ แม้การดำเนินงานจะมีปัญหาและอุปสรรค แต่โรงเรียนก็มีวิธีการบริหาร และดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารเชิงกลยุทธ์, โรงเรียนคุณธรรม, องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์, กรณีศึกษาโรงเรียน ที่โดดเด่น

Abstract

The purposes of research were (1) to study the components of strategic management of Moral Schools, (2) to study problems, obstacles, and suggestions for strategic management of Moral Schools, and (3) to study guidelines for strategic management of Moral Schools. A qualitative research and a purposive selection method were used in this research. This school was selected because it was the only one school that has passed the criteria for selecting moral schools. It is the only four-star school in Udon Thani province. (Refer to the announcement for the year 2021). The target group were 6 people. They were an administrator, 5 teachers and personnel of Ban Nong Song Hong Nong Haeo Non Si School. The research was conducted in 3 phases according to all 3 objectives. The results were from the information obtained from the interviews. It was concluded with a descriptive and descriptive content analysis, then discussed and summarized the results inductively to find consistency with the theory and presented them.

The results found that (1) the components of strategic management of Ban Nong Song Hong Nong Haeo Non Si School is outstanding in all four aspects according to the conceptual framework obtained from the synthesis in Phase 1: they were 1) analyzing the organizational environment, 2) preparing and planning, 3) implementing the plan, and 4) performance evaluation and control stage. As a result, the strategic management of moral school is outstanding and successful. (2) In terms of problems, obstacles, and suggestions, it was found that 1) there was still little cooperation from parents, 2) the problem of the same high workload as other large schools, and 3) the problem of a limited budget and (3) Educational guidelines for strategic management of moral schools was found that the school has effective strategic management even though the operation has problems and obstacles but the school has effective ways of managing and operating within these inevitable limits.

Keyword: Strategic management, Moral schools, Components of strategic management, A case study of outstanding schools

บทนำ (Introduction)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่ก้าวกระโดดในปัจจุบัน ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย โดยเฉพาะปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย เช่น ปัญหาการคดโกง ความไม่ซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องช่วยกันเร่งแก้ปัญหาด้วยการบริหารจัดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับสังคมไทยโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่รับกระแสบริโภคนิยมและวัตถุนิยมโดยปราศจากภูมิคุ้มกัน และตามพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานไว้ว่า “งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีแล้ว ระยะนี้บ้านเมืองของเรามีพลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีสัญญาณบางอย่างเกิดขึ้นด้วยว่า พลเมืองของเราบางส่วนเสื่อมทรามลงไปในความประพฤติและจิตใจ ซึ่งเป็นอาการที่น่าวิตก ว่าถ้าหากยังคงเป็นอยู่ต่อไป เราอาจเอาตัวไม่รอด ปรากฏการณ์เช่นนี้นอกจากเหตุอื่นแล้ว ต้องมีเหตุมาจากการศึกษาด้วยอย่างแน่นอน จึงพูดได้เต็มปากแล้วว่า เราจะต้องจัดงานด้านการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น...” (พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. 12 ธันวาคม 2512)

โครงการโรงเรียนคุณธรรมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ดำรงตำแหน่ง 15 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2562) ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล) ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ มีพระราชกระแสรับสั่งต่อประชาชนชาวไทยให้ “ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง” พร้อมทั้งพระราชทานหลัก 3 ประการที่เกี่ยวกับครูและนักเรียนไว้ว่า “ให้ครูรักเด็ก เด็กรักครู” “ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อนไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเองและให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า” “ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกันเพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี” จากพระราชกระแสรับสั่งข้างต้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูรทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท ด้านการศึกษาเพื่อสานต่อพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ว่า การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ดังนี้ 1. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม 3. มีงานทำ-มีอาชีพ 4. เป็นพลเมืองดี เพื่อเป็นการสืบสานศาสตร์พระราชา และสนองพระราชกระแสรับสั่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ 1) พอเพียง 2) กตัญญู 3) ซื่อสัตย์สุจริต 4) ความรับผิดชอบ และ 5) อุทิศส่วนกุศล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 : 4-6) การดำเนินงานแก่โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและสามารถเป็นต้นแบบใน

การนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้บริหารจึงต้องแสวงหาเครื่องมือที่ดีที่สุดที่จะใช้ในการ บริหารงาน ให้ประสบความสำเร็จ การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้ผู้บริหารระดับสูงบรรลุตาม ภารกิจและเป้าหมายขององค์กร (Peter Wright, Mark J. Kroll, John A. Parnell. 1996) การบริหารเชิงกล ยุทธ์จึงเป็นหัวใจ ของงานบริหารโดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ ที่ชาญฉลาด กำหนดกลยุทธ์ที่ แตกต่างจากคนอื่นแต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กร ปฏิบัติงานให้สามารถ บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้ ถ้าปราศจากแผนกลยุทธ์องค์กรจะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานและ ไม่มีแผนที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (สุพานี สฤษฏ์วานิช. 2547)

เนื่องจากการเป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา และเพื่อเป็นการนำแนวทางจากสถานศึกษาที่มีผลการ ปฏิบัติที่โดดเด่นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในด้านการบริหารโรงเรียนคุณธรรมมาบูรณาการในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและสามารถเป็นต้นแบบในการนำไปปฏิบัติให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาแนวทางในการบริหารเชิงกลยุทธ์โรงเรียนคุณธรรมสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้วิจัยเลือกโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองหัวโนนศรี สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์ การ คัดเลือกโรงเรียนคุณธรรมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับสี่ดาวและได้รับรางวัล โรงเรียนคุณธรรมระดับสี่ดาวเพียงโรงเรียนเดียวในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดในขณะที่ผู้วิจัยสนใจ ศึกษา (อ้างตามประกาศรายชื่อโรงเรียนคุณธรรมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสี่ดาว ประจำปี 2564 ลงวันที่ประกาศ 22 สิงหาคม 2565) ผลการวิจัยที่ได้มาจะเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปเป็น แนวทางในการพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในด้านการพัฒนาคุณธรรมให้กับผู้บริหาร สถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์ สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองหัวโนนศรี
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองหัว โนนศรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการบริหารเชิงกลยุทธ์

การบริหารเชิงกลยุทธ์นั้นมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น ความหมายจากนักวิชาการดังต่อไปนี้

บุญเลิศ เย็นคงคา (2544) ได้ให้ความหมายของการบริหารเชิงกลยุทธ์ คือแผนการดำเนินงานโดยอาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก นำมาประเมินและวิเคราะห์หาทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อการตัดสินใจให้กับองค์กร

พานี สฤกษ์วานิช (2546) การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการบริหารองค์กรที่เน้นการมองระยะยาว โดยจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของการวางแผนกลยุทธ์ การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติและประเมินผลและควบคุมเชิงกลยุทธ์โดยการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว จะเป็นไปเพื่อปรับองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นโอกาสและอุปสรรค จุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กรนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์อย่างที่ต้องการ

บุญยเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ (2559) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การจัดการตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับการทบทวนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

กลูอิคและ อาร์. เจาซ์ (Glueck, and R. Jauch. (1984) ได้ให้ความหมาย การบริหารเชิงกลยุทธ์ คือ กระบวนการของผู้บริหารที่ใช้ในการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ประสพอยู่ในขณะนั้น โดยการพิจารณากลยุทธ์นั้น สามารถทำให้องค์การบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกิจการได้

เดวิด (David. 1997) ให้ความหมายการบริหารเชิงกลยุทธ์ว่า เป็นศาสตร์และศิลป์ในการกำหนด กลยุทธ์ (Strategy formulation) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (strategy implementation) และการประเมินผลกลยุทธ์ (strategy evaluation)

สคูเพิร์ชและโรบินสัน (Pearce and Robinson. 2000) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นชุด ของการตัดสินใจและการปฏิบัติการต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน ซึ่งออกแบบมาเพื่อช่วย ให้วัตถุประสงค์ของบริษัทรุดูเป้าหมาย

จากความหมายของนักวิชาการดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์หมายถึงกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารโดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร วางแผน ปฏิบัติตามแผน และตรวจสอบผลการปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแ้วโนนศรี เป็นโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนคุณธรรม ระดับสัดาวเพียงโรงเรียนเดียวในจังหวัดอุดรธานี (อ้างตามประกาศ ประจำปี 2564) โดยมีรายละเอียดของการศึกษาทั้งสิ้น 3 ระยะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ การวิเคราะห์ทฤษฎีแบบบรรยายและพรรณนา และสรุปเป็นโครงสร้างการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานเชิงกลยุทธ์โรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยทำการสังเคราะห์เนื้อหาด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามทฤษฎีที่เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดจาก เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo & Peter. 1990), เอ็ดเวิร์ดส์ ดับเบิลยู. เดมมิง (Edward W. Deming), แฮ็กเกอร์และอะคินเยเล่ (Hacker & Akinyele. 1998), ฮังเกอร์และวีเลน (Hunger & Wheelen. 1995), เดส, เกรกอรี จี. และอเล็กซ์ มอลเลอร์ (Dess, Gregory G., and Alex Miller, 1993), โรบบิ้นและคูลเตอร์ (Robbins and Coulter. 2007), ทัทนีย์ กำเนิดสิงห์ (2555), สุภาพร ตันติสม (2554), เสนาะ ตีเยาว์ (อ้างอิงใน นิธิธร รุ่งเรือง. (2553), พระมหาศิริชัย สิริธนาโณ (ศรีรัมย์) (2556), ทวีป ศิริวิทย์ (2544), ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2550) และสุพจน์ ทราญแก้ว (2545) และได้ผลสรุปจากการสังเคราะห์ได้กระบวนการในการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้ 1. ขั้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร 2. ขั้นการจัดทำและวางแผน 3. ขั้นปฏิบัติตามแผน และ 4.ขั้นประเมินผลการดำเนินงานและการควบคุม (ระยะเวลา 1 มิถุนายน – 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2566) จากนั้นลงพื้นที่วิจัยเพื่อทำการศึกษา (ระยะเวลา 1 สิงหาคม – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2566)

ระยะที่ 2 การศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแก้วโนนศรี (ระยะเวลา 1 สิงหาคม – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2566)

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางในการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (ระยะเวลา 1 สิงหาคม – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2566)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ที่ได้จากการสังเคราะห์ โดยทำการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ 2) สร้างแบบสัมภาษณ์ 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ และ 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับจริงในการเก็บข้อมูลต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแก้วโนนศรี จำนวน 1 คน, คณะครูโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแก้วโนนศรี จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด จำนวน 6 คน

ผลการวิจัย(Research Results)

ผลการศึกษา พบว่า 1. โรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรี มีองค์ประกอบในการบริหารเชิงกลยุทธ์โรงเรียนคุณธรรมโดดเด่นทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร 2) การจัดทำและวางแผน 3) การปฏิบัติตามแผน และ 4) การประเมินผลการดำเนินงานและการควบคุม โดยผู้วิจัยสรุปผลเป็นรายด้านดังนี้ 1) *ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร* โรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรี บริหารงานโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค ในการบริหารโรงเรียนและการดำเนินงาน มีการร่วมกันวิเคราะห์ทางเลือกที่นำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ การนำผลการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมา มา ใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบสภาพแวดล้อม มีการร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน มีการร่วมกันศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งด้านการเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีร่วมกับคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการประชุมชี้แจงและให้ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ นโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของการบริหารโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ มีการร่วมกันสรุปปัญหาและเรียงลำดับความต้องการเป็นขั้นตอน 2) *ด้านการจัดทำและวางแผน* มีการร่วมกันกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์และสอดคล้องกับคู่มือโรงเรียนคุณธรรมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดร่วมกัน มีการร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการ เรียงลำดับโครงการและกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการ 3) *ด้านการปฏิบัติตามแผน* มีการกำหนดฝ่ายที่รับผิดชอบและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และทำความเข้าใจให้ตรงกันทุกฝ่าย มีการดำเนินการตามที่ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนอย่างชัดเจน และ 4) *ด้านการประเมินผลการดำเนินงานและการควบคุม* โรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรี มีการควบคุมการดำเนินงานตามแผน หากโรงเรียนพบปัญหาหรือข้อบกพร่อง จะร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน ปรับและยืดหยุ่นให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนมากขึ้น มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการตามแผนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมกันประเมินผลของกิจกรรมและโครงการ มีการกำหนดปฏิทินการประเมินโครงการหรือกิจกรรมตามโครงการเป็นระยะ

2. โรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรีได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการบริหารเชิงกลยุทธ์ได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพจนประสบผลสำเร็จ แต่ระหว่างดำเนินการก็มีปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการอยู่บ้างที่ต้องร่วมกันแก้ไข ได้แก่ *ปัญหาการขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง* เนื่องจากผู้ปกครองส่วนมากมีฐานะยากจน ต้องทำมาเลี้ยงชีพแบบหาเช้ากินค่ำ ไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมหรือสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่ควร *ปัญหาภาระงานที่มีปริมาณมาก* เท่ากันกับโรงเรียนขนาดใหญ่อื่น ๆ ที่มีบุคลากรมาก ทำให้การดำเนินงานตามโครงการในบางครั้งไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดบ้าง *ปัญหาด้านงบประมาณ* ที่มีอยู่อย่างจำกัดในการดำเนินงาน แต่โรงเรียนก็ใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ภายใต้ขีดจำกัด โดยควบคุมการดำเนินงานทุกขั้นตอนด้วยกระบวนการ PDCA และการมีส่วนร่วม ช่วยกันดำเนินงาน จนการดำเนินงานสำเร็จ

3. จากการศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้วโนนศรี ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาสรุปเป็นแนวทางในการบริหารงานเชิงกลยุทธ์โรงเรียนคุณธรรมที่โดดเด่น เป็นประเด็นด้านต่าง ๆ

ดังนั้น ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร เมื่อทำการวิเคราะห์โดยการนำการ SWOT analysis มาใช้แล้ว ควรดึงจุดเด่นขององค์กรที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินการตามแผนประสบผลสำเร็จ และหาจุดด้อยที่อาจจะทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเพื่อนำมาพัฒนา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการจัดทำและวางแผน องค์กรควรกำหนดกลยุทธ์ของด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย การประชุมผู้ปกครอง ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา หรือการวิจัย เป็นต้น และดำเนินการจัดทำและวางแผนให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน ยึดตามแผนที่วางไว้แต่มีความยืดหยุ่น ด้านการปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารควรดำเนินการนำแผนกลยุทธ์แปลงไปสู่แผนการปฏิบัติที่เข้าใจง่าย ง่ายต่อการปฏิบัติ การควบคุม และการประเมินผล โดยอาจกำหนดรายละเอียดต่างๆ อย่างชัดเจน และ ด้านการประเมินผลและการควบคุม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการควบคุมการดำเนินงาน โดยทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องเห็นความสำคัญในการควบคุมการดำเนินงานตั้งแต่ก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการและหลังจากการดำเนินการเสร็จสิ้นลง สร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนในองค์กรในการประเมินผลการดำเนินงานควบคู่ไปกับการควบคุมการดำเนินงาน

ภาพที่ 1 ภาพแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแก้วโนนศรี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่โดดเด่น โรงเรียนคุณธรรมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาพิจารณากับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรมมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์โรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองแห้ว โนนศรีพบว่าสอดคล้องกับแนวคิดของทศนีย์ กำเนิดสิงห์ (2555) ได้กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยพื้นฐาน 5 ประการ คือ 1) การกำหนดทิศทาง (Direction Setting) 2) การประเมินองค์การและสภาพแวดล้อม (Environment Scanning) 3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) 4) การดำเนินกลยุทธ์ (Strategic Implementation) และ 5) การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control) และสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาพร ตันติสม (2554 : 28-29) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) 2) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Direction Setting) 3) การจัดทำกลยุทธ์ (Strategic Formulation) 4) การดำเนินกลยุทธ์ (Strategic Implementation) และ 5) การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategic Control and Evaluation) โดยโรงเรียนมีองค์ประกอบในการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่โดดเด่นทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรโดยผู้อำนวยการและคณะครูร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคขององค์กรในการบริหารและดำเนินการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ร่วมกันหาวิธีแก้ไข จุดอ่อนและอุปสรรค และวิธีส่งเสริมจุดแข็งและโอกาสในการเสริมสร้างคุณธรรมแต่ละด้าน โดยผู้บริหารและคณะครูร่วมกันวิเคราะห์บริบทสภาพชุมชน สภาพครอบครัวของนักเรียน บันทึกข้อมูลนักเรียนรายบุคคลแต่ละห้องจากการลงเยี่ยมบ้านของครูประจำชั้น และการสังเกตพฤติกรรม รวมถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่โรงเรียน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาประมวลผลสรุปข้อมูลผ่านการ PLC ของผู้บริหารและคณะครู เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทุกด้านในการมากำหนดคุณธรรมที่อยากให้เกิดขึ้นกับนักเรียน 2) การจัดทำและวางแผน โรงเรียนได้วางแผนการจัดทำและวางแผนการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรมครบทุกด้าน อันได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาเด็กนักเรียน โดยดำเนินการจัดทำแผนงานในแต่ละด้านตามตัวชี้วัดของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตรวจสอบความครบถ้วน และความเป็นไปได้ของแผนร่วมกัน จากนั้นครูประจำชั้นกำหนดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโดยกำหนดกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดคุณธรรมแต่ละด้านโดยเริ่มจากนักเรียนชั้นเล็กสู่ชั้นนักเรียนชั้นสูงขึ้น เพื่อให้เกิดคุณธรรมขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างโอกาสในการประสบความสำเร็จในการดำเนินงานต่อไป และเมื่อได้แผนที่ร่วมกันจัดทำขึ้นแล้ว ก็นำไปสู่ขั้นตอนการใช้แผนต่อไป 3) การปฏิบัติตามแผน โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานตามแผนที่ร่วมกันจัดทำขึ้น ผู้บริหารและครูปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครูดำเนินการปลูกฝัง และพัฒนาคุณธรรมนักเรียนผ่านโครงงาน กิจกรรมของแต่ละระดับชั้นที่ได้ร่วมกันกำหนดและออกแบบไว้ร่วมกันทั้งครูและนักเรียน ตามระยะเวลาและงบประมาณที่ได้กำหนดขึ้น ครูและนักเรียนตรวจสอบความก้าวหน้าและโอกาสในความสำเร็จของกิจกรรม เมื่อเทียบกับเป้าหมายที่ได้รับไว้ในโครงการ

และ 4) การประเมินผลการดำเนินงานและควบคุม โรงเรียนมีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในแต่ละระดับชั้น และแต่ละด้าน ตามแผนการดำเนินโครงการ เพื่อให้งานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องไปตามแผนที่วางไว้ โรงเรียนมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายหรือมาตรฐานที่ได้ตั้งไว้ก่อนล่วงหน้า โดยได้กำหนดสิ่งที่จะประเมิน กำหนดมาตรฐานในการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงาน และการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับมาตรฐานที่ได้กำหนดขึ้น และการแก้ไขปรับปรุง

2. จากการศึกษาสภาพและปัญหา โดยภาพรวมแล้วทางโรงเรียนบ้านหนองสองห้องหนองหัวโนนศรีได้ดำเนินตามขั้นตอนกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ แต่ยังมีบางประการที่ยังต้องแก้ไข ปัญหา ได้แก่ ปัญหาการขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองส่วนมากมีฐานะยากจน ต้องมาเลี้ยงชีพแบบหาเช้ากินค่ำ ไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมหรือสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่ควร โดยโรงเรียนดำเนินการแก้ปัญหาคือครูลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ปัญหาภาระงานที่มีปริมาณมากเท่ากันกับโรงเรียนขนาดใหญ่อื่น ๆ ที่มีบุคลากรมาก ทำให้การดำเนินงานตามโครงการในบางครั้งไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดบ้าง โรงเรียนแก้ปัญหาด้วยวิธีการทำตารางเวลาการปฏิบัติงานและระบุผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และปัญหาด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดในการดำเนินงาน โรงเรียนแก้ปัญหาด้วยการบริหารจัดการภายใต้ขีดจำกัดโดยการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่าที่สุด

3. จากการศึกษาแนวทางในการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า โรงเรียนมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพครบตามองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์จากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ แม้การดำเนินงานจะมีปัญหาและอุปสรรค แต่โรงเรียนก็มีวิธีการบริหารและดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย(Research Suggestions)

1. ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนควรตระหนักและให้ความสำคัญในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกและสำคัญมากในการเริ่มกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียน เพื่อที่จะนำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียน มากำหนดกลยุทธ์ในการบริหารงาน
2. โรงเรียนควรดำเนินการค้นหาปัญหา สาเหตุ จัดทำและวางแผน กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก กำหนดอย่างสร้างสรรค์ โดยโรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรมที่เป็นระบบต่อเนื่อง
3. โรงเรียนควรปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารควรดำเนินการนำแผนกลยุทธ์แปลงไปสู่แผนการปฏิบัติที่เข้าใจง่าย ง่ายต่อการปฏิบัติ การควบคุม และการประเมินผล โดยอาจกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ อย่างชัดเจน การนำแผนเชิงกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการปฏิบัติการเพื่อให้กลยุทธ์ไปสู่เป้าหมายซึ่งผู้บริหารจะต้องสร้างการประสานภายใต้กลยุทธ์ โดยการใช้กระบวนการจัดการที่เป็นระบบ
4. โรงเรียนควรมีการควบคุมและประเมินผลการดำเนินงาน โดยในแต่ละขั้นตอนต้องกำหนดขอบเขตงาน วิธีการดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการควบคุมกลยุทธ์ที่ชัดเจน รวมไปถึงระบุผู้รับผิดชอบที่

ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนและดำเนินการได้ต่อเนื่อง และการดำเนินการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่ใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับลักษณะผู้นำที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่

เอกสารอ้างอิง(References)

- ทัศนีย์ กำเนิดสิงห์. (2555). องค์ประกอบการจัดการเชิงกลยุทธ์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/454879%E0%B8%87>. สืบค้น 8 กันยายน 2559.
- บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ. (2559). การจัดการเชิงยุทธศาสตร์สำหรับ CEO. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : พี.เพรส.
- บุญเลิศ เย็นคงคา. (2549). การจัดการเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วี เจ พรินน์ ตั้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนดีต้องมีที่ยืน.
- สุพานี สฤณวานิช. (2546). การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภาพร ต้นติสม. (2554). การจัดการธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏ จันทบุรี.
- David. F.R. (1997). **Strategic Management**. Englewood Cliffs: Prentice – Hall.
- Pearce, J.A & Robinson, R.B. (2000). **Strategic management**. NJ : McGraw-Hill.
- Peter Wright, Mark J. Kroll, John A. Parnell. (1996). **Strategic management**. Prentice-Hall, Englewood Cliffs N.J.
- William F. Glueck, Lawrence R. Jauch. (1984). **Business Policy and Strategic Management**. McGraw-Hill, Auckland [u.a.].

อัตลักษณ์สิ่งเหนือธรรมชาติของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ กรณีศึกษานบ้านสวาย
ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

Identity of Supernatural Beings in the Thai-Khmer Ethnic Group: A Case Study
of the Ban Sawai in Sawai Subdistrict, Mueang District, Surin Province

ยโสธรรา ศิริภาพระภากร¹, สุริยา คลังฤทธิ์² และ จิตติมา มีช้าง³

Yasotharar Siriphapragon¹, Suriya Klangrit² and Titima Mechang³

¹อาจารย์ ดร. รองผู้อำนวยการสำนักงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสุรินทร์แห่งที่ 2

วัดป่าโยธาประสิทธิ์ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

²นักวิจัยอิสระ บ้านศาลาสამัคคี อำเภอเมืองสังขะ จังหวัดสุรินทร์

³ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว

Professor Dr. Deputy Director of Surin Provincial Dhamma Practice Office No.2

Wat Pa Yotha Prasit Mueang Surin District Surin Province

วันที่รับบทความ 21 กันยายน 2566

วันแก้ไขบทความ 21 มีนาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ 23 มีนาคม 2567

บทคัดย่อ(Abstract)

การศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ กรณีศึกษาชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ มีกลุ่มประชากรศึกษา ได้แก่ผู้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในประเด็นการศึกษา คือ นักวิชาการด้านศาสนาและวัฒนธรรม ผู้ประกอบพิธีกรรม ผู้ร่วมในพิธีกรรม ผู้มีประสบการณ์ จำนวน 11 คน มีกระบวนการเก็บข้อมูล คือ 2 แบบ ได้แก่ (1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (2) การสนทนากลุ่ม และนำผลมาพรรณาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษาบริบทพื้นที่ปรากฏมีความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี วิถีชีวิต เครื่องนุ่งห่ม ที่เป็นตัวบ่งบอกถึงชุมชนและเป็นระบบโครงสร้างสัมพันธ์ถึงระบบด้านความเชื่อที่มีต่อ (1) อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรและวิถีชีวิต (2) ความเชื่อต่อดวงวิญญาณ (3) ความเชื่อไสยศาสตร์ (4) ความเชื่อที่มีต่อเครื่องรางของขลัง (5) ปรีชาญาณหรือ ดวงวิญญาณที่ประจำตามทุ่งนาและมีบทบาทด้านการเกษตร และผลิตผลทางการเกษตร เป็นต้น

คำสำคัญ : อัตลักษณ์, ชาวไทยเชื้อสายเขมร , สิ่งเหนือธรรมชาติ, บ้านสวาย, สุรินทร์

Abstract

This qualitative study delves into the cultural identity and beliefs of the Thai-Khmer ethnic group in Surin Province, with a specific focus on their perspectives concerning supernatural entities. The research was conducted within the Ban Sawai community, located in the Mueang District of Surin Province. Key informants for this study consisted of 11 individuals, and data collection methods included in-depth interviews and group discussions. The study's findings unveil a diverse tapestry of beliefs, rituals, traditions, ways of life, and distinctive attire within the Ban Sawai community. These cultural elements not only serve as markers of the community's identity but also form an intricate structural system closely intertwined with their belief systems. The research explores various aspects, such as the cultural identity of the Thai-Khmer ethnic group, their interactions with spirits, superstitious beliefs, the significance of talismans, and the role of Priyaphumsarae – spirits believed to inhabit rice fields and influence agricultural practices and products. This investigation provides valuable insights into the cultural and spiritual dimensions of the Thai-Khmer community in Surin Province.

Keywords: identity, Thai-Khmer people, supernatural being, Sawai, Surin Province

ความเป็นมาและความสำคัญ

ประเทศไทยมีกลุ่มชนหลายกลุ่มที่อยู่ร่วมกันโดยแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมซึ่งจะเห็นได้ในเรื่องของวิถีชีวิต (Folkway) ประกอบด้วยประเพณีต่าง ๆ ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน และความเชื่อทางศาสนาหรือลัทธิที่มีลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมสามารถใช้เป็นตัวกำหนดในการแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่ ๆ ได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะในประเทศไทยจะประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่ ๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์มอญ ไทยลื้อ ไทยลาว ไทยเขมร ไทยกูย ทั้งนี้ในแต่ละภาคก็มีกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยอีกจำนวนมาก โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีพื้นที่มากที่สุดในประเทศไทย (ประทีป แชรรัมย์. 2535 : 1-2) กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ของประเทศไทยเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “เขมรสูง” อาศัยอยู่มากในจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 3 จังหวัดนี้ มีพื้นที่บางส่วนติดต่อชายแดนกับประเทศกัมพูชา นอกจากนี้ยังพบว่าผู้พูดภาษาเขมรกระจัดกระจายอยู่อีกหลายจังหวัด เช่น ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ยโสธร ซึ่งเกิดจากการอพยพเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยไปทำมาหากินเป็นส่วนใหญ่ ในการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์นี้มีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา เป็นลักษณะเฉพาะกลุ่มของตนเองโดยเฉพาะในด้านความเชื่อในเรื่องของไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลัง การเสกเป่ายาสั่ง และการประกอบพิธีกรรม เช่น พิธีกรรมเข้าทรง (มะมั่วต) อันเป็นพิธีกรรมตามความเชื่อของกลุ่มชาวไทยเขมรซึ่งพิธีกรรมนี้เป็นพิธีกรรมการรักษาผู้เจ็บป่วย อันเป็นการรักษาตามฐานคติแบบพื้นบ้านที่มีการผสมผสานในเรื่องวิญญานอำนาจเหนือธรรมชาติและเรื่องไสยศาสตร์ด้วย ด้วยวิธีการเข้าทรง ใน

ขั้นตอนจะมีการรณนํานต์ การรักษาด้วยคาถาอาคมและยาพื้นบ้านโดยหมอชาวบ้านที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

ความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษ อำนาจเหนือธรรมชาติได้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณมนุษย์สมัยนั้นมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พึ่งพิงอาศัยและเกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่เป็นแม่น้ำ ภูเขา ทะเล และป่าไม้ซึ่งส่งผลให้มนุษย์มีความผูกพันกับธรรมชาติเป็นอย่างมาก (พระมหาวิระ สุขแสง. 2550) ด้วยเหตุนี้เองในสมัยโบราณมนุษย์จึงนับถือธรรมชาติ เช่น ภูเขา จอมปลวก ต้นไม้ใหญ่โดยยึดถือเป็นที่พัก (คณะกรรมการกองตำรา. 2527) ในระยะต่อมามนุษย์มีความเชื่อว่าทั้งคนและสิ่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตย่อมมีสิ่งที่ไม่มองเห็นรูปร่างสิ่งอยู่มนุษย์เรียกสิ่งนี้ว่า ผี หรือ วิญญาณ (พระมหาวิระ สุขแสง. 2550) นอกจากนี้มนุษย์ยังมีความเชื่ออีกว่ามีวิญญาณอีกประเภทหนึ่งที่มีฤทธิ์อำนาจเหนือกว่าภูตผีกว่าวิญญาณทั่ว ๆ ไปสามารถดลบันดาลสิ่งต่าง ๆ ได้เรียกว่า เทวดา เมื่อมีความเชื่อเช่นนี้มนุษย์จึงต้องเอาใจภูตผีวิญญาณและเทวดา จึงต้องหาสิ่งที่ยัญญานเหล่านั้นชอบ แล้วนำไปเช่นสังเวยหรือเมื่อต้องการประสบผลสำเร็จตามที่ได้ต้องการก็จะนำอาหารและข้าวของต่าง ๆ ที่ตนได้บนบานไว้นั้นไปแก้บน นี่จึงนับได้ว่าเป็นต้นกำเนิดของการประกอบพิธีกรรมตามฐานคติความเชื่อดังที่ได้กล่าวมา การนับถือภูตผีวิญญาณและเทวดาของชาวชนบทในสังคมไทยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้คนถือเป็นระบบความเชื่อหนึ่งที่หยั่งรากไว้อย่างเหนียวแน่นในสังคมที่แสดงออกถึงความเคารพ ความนอบน้อมที่ตนมีต่อภูตผีวิญญาณและเทวดา โดยเฉพาะในสังคมของชาวไทยที่อาศัยอยู่ในเขตอีสานตอนใต้บริเวณแนวพรมแดนไทยกัมพูชา ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ พิธีกรรมความเชื่อหนึ่งของชาวไทยเขมรในบริเวณนี้ผสมกลมกลืนและถือปฏิบัติเหมือนกันและมีการสืบทอดกันมาหลายยุคหลายสมัย

ผู้ศึกษาได้พบเห็นอัตลักษณ์กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ กรณีศึกษาชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรได้อาศัยอยู่ซึ่งได้มีความการรักษาอัตลักษณ์ มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นเอาไว้และมีการรักษา อนุรักษ์ สืบสาน สืบทอดเอาไว้ และมีอุปกรณ์เครื่องใช้โบราณ ของชาติพันธุ์ไทยเขมรสุรินทร์ได้เคยใช้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย(Research Objectives)

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้ศึกษาได้เลือกพื้นที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ

1. พื้นที่ ในการศึกษานี้จะเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Selection) คือ บ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

2. เกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่

- 2.1 เป็นพื้นที่ที่มีความเชื่อที่เข้มแข็งและยังมีการปฏิบัติต่อความเชื่อนั้นอยู่จนถึงปัจจุบัน
- 2.2 เป็นพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่ยังรักษา สืบทอด ดูแล เอาไว้อยู่
- 2.3 เป็นพื้นที่ที่มีปราชญ์ชุมชนจำนวนมาก

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการทำการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565 เมื่อได้รวบรวมข้อมูลทุกส่วนแล้วผู้ศึกษาได้ทำการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ทฤษฎีบท หนังสือ ตำรา วิจัย บทความทางวิชาการ
- 3.2 นำเสนอข้อมูลที่ได้นำมาศึกษาวิเคราะห์เรื่องศึกษา อุตสาหกรรมด้านความเชื่อ พิธีกรรม สิ่งที่ปรากฏอยู่ในชุมชน ของชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์
- 3.3 สรุป และนำเสนอข้อมูล

วิธีดำเนินการศึกษา (Research Methods)

การศึกษา อุตสาหกรรมกลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายเขมร สุรินทร์ ที่ปรากฏภูมิความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี วิถีชีวิต เครื่องนุ่งห่ม เพื่อวิเคราะห์คุณค่าต่างๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสำรวจเอกสาร เป็นขั้นตอนการสำรวจเอกสาร ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับบทความทางวิชาการ เพื่อวางกรอบแนวคิดในการดำเนินการศึกษา

2. สัมภาษณ์ประชากรและผู้ให้ข้อมูล ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกผู้ให้ข้อมูลสำหรับการใช้ในการศึกษา มีดังนี้ โดยแบ่งลำดับการสัมภาษณ์ (1) ปราชญ์ชาวบ้าน 3 คน (2) พระสงฆ์วัดแสงบูรพา และ พระสงฆ์วัดตาตอมจอมสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 5 รูป (3) ผู้เฒ่าที่อาศัยในชุมชนบ้านสวาย 2 คน (6) ผู้นำชุมชนบ้านสวาย 1 คน รวมทั้งสิ้น 11 รูป/คน

3. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา เครื่องมือการศึกษาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 แบบ ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลหลัก เช่น ความเชื่อ ที่มาของความเชื่อ ตลอดจนพิธีกรรมและขั้นตอนในการประกอบพิธี ข้อห้ามการกระทำ สิ่งที่ควรกระทำ เครื่องใช้ในการประกอบพิธีกรรม ความสำคัญของพิธีกรรม คติธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรม หรือระหว่างการประกอบพิธีกรรม และข้อห้าม ขออนุญาต เป็นต้น ซึ่งเป็นการเข้าสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในงานการศึกษา (2) แบบสนทนากลุ่ม ใช้การสนทนากลุ่มในการแสดงทัศนะความคิด ความเชื่อและเหตุผลและคติธรรมคำสอนที่ปรากฏในอัตลักษณ์ตามประเด็นที่ศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษาโดยติดต่อประสานงานกับสถานชุมชน เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการศึกษา เมื่อได้รับอนุญาตเรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการโดยใช้แบบบันทึกสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและเก็บรวบรวมข้อมูล

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง อัตลักษณ์กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ ชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

2. ทำให้เกิดความเข้าใจในอัตลักษณ์กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ ชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

3. ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในด้าน อัตลักษณ์กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์ ชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ความหมายของอัตลักษณ์

“อัตลักษณ์” (Identity) คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชนหรือประเทศนั้น ๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่น ๆ พูด่าง ๆ คือ ลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ “อัตลักษณ์” มาจากภาษาบาลีว่า อุตฺต + ลักษณะ โดยที่ “อุตฺตะ” มีความหมายว่า ตัวตน, ของตน ส่วน “ลักษณะ” หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว หากมองเพียงแค่ว่า “อัตลักษณ์” จึงเหมาะจะ นำมา ใช้หมายถึงลักษณะเฉพาะตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มากกว่า “อัตลักษณ์” ไม่มีบันทึกไว้ในพจนานุกรมแต่มีตำราหลายเล่มให้ความหมายคำ ว่า “อัตลักษณ์” ไว้ว่า คุณลักษณะเฉพาะตัวซึ่งเป็น ตัวบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของตัวบุคคล สังคม ชุมชนหรือประเทศนั้น เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ซึ่งมี คุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่นๆแต่มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาการได้ (โชติกา ศรีประเสริฐ, 2554)

แต่หลายครั้งเรามักสับสนกับคำว่า “เอกลักษณ์” และ “อัตลักษณ์” นั้นมีความแตกต่างกันหรือเหมือนกันหรือไม่อย่างไรซึ่งจริงแล้วสองคำนี้มีการสะกดคล้ายคลึงกันแต่มีความหมายไม่เหมือนกันและยังมีความหมายทับซ้อนกันอยู่ “เอกลักษณ์” มีคำว่า “เอก” ซึ่งหมายถึง หนึ่งเดียว จึงน่าจะหมายความว่าลักษณะหนึ่งเดียว (ของหลายๆ สิ่ง) หรือลักษณะที่ของหลายๆ สิ่งมีร่วมกัน ซึ่งเป็นความหมายแรกตามพจนานุกรม คำว่า “เอกลักษณ์” มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ .ศ. 2542 ว่าลักษณะที่เหมือนกันหรือมีวัฒนธรรมร่วมกัน เช่น ชุมชนนั้นมีเอกลักษณ์อยู่ที่การทอผ้าลายน้ำไหลหมายความว่า คนในชุมชนนั้นมีอาชีพทอผ้าลายน้ำไหลเหมือนกันหมด

โดยส่วนใหญ่คนทั่วไปยังนิยมใช้คำว่า “เอกลักษณ์” ใน ความหมายว่าลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใครอย่างกว้างขวางส่วนคำว่า “อัตลักษณ์” นั้นมักจะใช้ในวงแคบๆ เช่นแวดวงวิชาการเท่านั้นและบางครั้งก็ใช้แบบมีความหมายโดยนัย (แฝง) ดังนั้น “เอกลักษณ์” เป็นสิ่งตายตัวไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อีก ส่วน “อัตลักษณ์” สามารถเปลี่ยนแปลงได้ มีหลายสิ่งตามความจริงที่ปรากฏต้องดูหลายๆด้านหลายๆ มิติของสิ่งนั้นประกอบกัน ในฐานภูมิวัฒนธรรมสังคมกล่าวโดยสรุปคำว่า เอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะ เฉพาะตัวหรือลักษณะที่แสดงความเป็นอย่างเดียวกันของคนในสังคมซึ่งแตกต่างจากลักษณะร่วมของคนในสังคมอื่น ๆ ส่วนเป็นเอกเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้น

คำว่าอัตลักษณ์ หมายถึง ความเป็นตัวตนที่แตกต่างจากสิ่งอื่นใดสามารถบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของตัวบุคคล สังคมชุมชน หรือ ประเทศนั้น ๆ ได้ เช่น เชื้อ ชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และ ศาสนา และข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดจากสองคำนี้คือ “เอกลักษณ์” เป็นสิ่งตายตัวไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ส่วน “อัตลักษณ์” นั้นสามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ฮอลล์และดูกาย (Hall, S., & Du Gay : 1996) อธิบายลักษณะของอัตลักษณ์ว่า ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือเกิดขึ้นลอย ๆ แต่ก่อรูปขึ้นมาภายในวัฒนธรรม ณ ช่วงเวลา

ใดเวลาหนึ่ง โดยที่วัฒนธรรมก็เป็นสิ่งถูกประกอบสร้างทางสังคม (Social Construct) และไม่ใช่สิ่งที่หยุดนิ่งตายตัวหากแต่เป็นวงจรซึ่งมีผู้เรียกว่า “วงจรแห่งวัฒนธรรม” (Circuit of Culture) อัตลักษณ์ทั้งหลายมีกระบวนการถูกผลิต (Produced) ให้เกิดขึ้น สามารถถูกบริโภค (Consumed) และถูกควบคุมจัดการ (Regulated) อยู่ในวัฒนธรรมเหล่านั้น และทั้งนี้ยังมีการสร้างความหมายต่างๆ (Creating Meanings) ผ่านทางระบบต่าง ๆ ของการสร้างภาพตัวแทน (Symbolic Systems of Representation) ที่เกี่ยวกับตำแหน่งแห่งที่ต่าง ๆ ทางอัตลักษณ์อันหลากหลายที่เราเลือกใช้ หรือนำเอามาสร้างเป็นอัตลักษณ์ของเรา อัตลักษณ์เป็นเรื่องที่มีส่วนร่วมกันอยู่ หลายประการ เช่น อัตลักษณ์เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการสร้างจากบริบทเชิงพื้นที่และเวลา (วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์) อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการให้คำนิยามและตีความ มีความหมายเชิงคุณค่า ซึ่งคุณค่าเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องได้รับความเป็นสากล แต่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือการสร้างตัวตนจากวัฒนธรรมย่อยก็ได้ ทำให้เกิดการยอมรับซึ่งพหุลักษณะทางสังคม ซึ่งไม่เหมือนกับเอกลักษณ์ในคำนิยามสมัยแรกที่จะต้องสร้างเพื่อความเป็นปึกแผ่นของสังคมเท่านั้น แต่อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการยอมรับในการมีอยู่ของปัจเจกอย่างจริงจังในฐานะพหุวัฒนธรรม

อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรและวิถีชีวิต

ผู้ได้ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ดังนี้ คำว่า “ชาติพันธุ์” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลุ่มที่มีพันธะเกี่ยวข้องกันและที่แสดงเอกลักษณ์ออกมา โดยการผูกพันลักษณะการของเชื้อชาติและสัญชาติเข้าด้วยกัน สุวิไล เปรมศรีรัตน์ กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Ethnic Groups บางครั้งคนไทยใช้ว่า “เชื้อชาติ” หรือ “กลุ่มชน” กลุ่มชาติพันธุ์หมายถึงกลุ่มคนที่มีบรรพบุรุษ ภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือ แบบแผนการดำเนินชีวิตร่วมกัน และประการสำคัญมีความรู้สึกในเผ่าพันธุ์เดียวกัน สอดคล้องกับ อมรา พงศาพิชญ์ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ชาติพันธุ์” ว่าเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน เช่น คนไทย คนพม่า คนจีน คนลาว (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) เป็นต้นคำว่า กลุ่มชาติพันธุ์ บางครั้งคนไทยใช้คำว่าเชื้อชาติในภาษาพูดทั่ว ๆ ไป คือกลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกันและภาษาเดียวกัน ตลอดจนมีความรู้สึกในเผ่าพันธุ์เดียวกัน ปัจจัยสำคัญในการจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ คือ ความสำนึกของคนในกลุ่มนั้นว่ามีชาติพันธุ์ใดก็ตาม ปัจจัยทางด้านภาษาอย่างเดียวไม่สามารถกำหนดชาติพันธุ์ได้ ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญกว่าในกลุ่มชาวไทยเขมรก็เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการอยู่กันเป็นกลุ่ม มีระบบการอาศัยกันแบบเครือญาติ มีภาษา การแต่งกาย เครื่องนุ่งห่ม และความเชื่อในพิธีกรรมเดียวกัน จะสังเกตเห็นในหมู่กลุ่มชาวไทยเขมรเมื่อจะมีพิธีกรรมใดก็ตามจะมีการจัดเครื่องเซ่นไหว้ ที่เป็นแบบฉบับ และจะให้ความเคารพนับถือมากอาทิเช่นผีบรรพบุรุษ และอำนาจเหนือธรรมชาติ และเวทมนต์อาคมคาถา เป็นต้น

อัตลักษณ์ทางความเชื่อ

ความเชื่อสามารถให้ความหมายถึง การยอมรับนับถือในหลักการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือในคำสอนหรือในบุคคลหรือการยึดถือในสิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือมนุษย์หรือธรรมชาติของบุคคลกลุ่มชนหรือสังคม เช่น คนไทยมีความเชื่อใน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชาวไทยเขมรมีความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ

ผีวิญญาณ ความเชื่อ หมายถึง ทศนคติในการ ที่จะยอมรับและยึดถือสิ่งที่ได้รู้ ได้เห็น โดยไม่ต้องการเหตุผล มาอธิบายและไม่จำเป็นว่าสิ่งที่เชื่อนั้นจะมีหลักฐานหรือไม่มีหลักฐานเป็นการยอมรับต่อพลังอำนาจเหนือ ธรรมชาติที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงในสังคมหนึ่งยอมรับและให้ความยำเกรง ความเชื่อจึงหมายถึง สิ่งที่เกิดจากความหวาดกลัวภัยธรรมชาติระยะแรกๆ ของมนุษย์ต่อมา ก็มีความหวาดกลัวเรื่องวิญญาณของ บรรพบุรุษและผู้กล้าหาญในชุมชนของตนที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อเกิดความหวาดกลัวในสิ่งเหนือธรรมชาติจึงต้อง มีการบวงสรวงเช่นไหว้บูชา ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ยังยึดถืออยู่คือเป็นความเชื่อดั้งเดิมที่คนในชุมชนนั้นยึดถืออยู่ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์. 2542)

สรุปความเชื่อในที่นี้คือการที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรมีความเชื่อและมีการยอมรับนับถือในหลักการ บูชาตามวิถีความเชื่อแบบดั้งเดิม และปฏิบัติตามคำสอนที่มีอยู่ในความเชื่อและพิธีกรรมในอำนาจเหนือ ธรรมชาติ โดยไม่ต้องการอธิบาย เป็นการยอมรับพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ผีวิญญาณบรรพบุรุษ เมื่อมีความ เชื่อแล้ว พิธีกรรมย่อมเกิดขึ้นตามมาเพื่อให้ครอบครัวประกอบแห่งการบูชา

ความเชื่อต่อดวงวิญญาณ

อารักษ์ มีความหมาย เช่น รุกขเทวดา เจ้าฟุ้ง เจ้าท่า เจ้าป่า เจ้าเขา พระภูมิเจ้าที่ และผีประจำ เมือง ซึ่งวิญญาณเหล่านี้มีความเชื่อว่าเป็นผู้ดูแลในสถานที่ต่างๆหรือมีความเกี่ยวข้องกับสถานที่นั้นมานานและ ยังไม่ไปจากที่นั้นยังคงดูแลรักษาอยู่ เป็นต้น ซึ่งมีการนับถือมาตั้งแต่อดีตบรรพกาลแม้แต่ในสมัยสุโขทัยยังมี จารึกกล่าวไว้ในจารึกสุโขทัยกล่าวถึงผีที่เป็นเทวดาอารักษ์ว่า “เบื้องหัวนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีภูมิจักรพรรดิอยู่ มีสรีดถงค์ มีป่าพร้าว ป่าลาบ มีปาม่วง ป่าขาม มีน้ำโคก มีพระชะพุง ผี เทพยดา ในเขาอันนั้นเป็นใหญ่ กว่าผีในเมืองนี้ ขุนผู้ใดถือเมืองสุโขทัยแล้วไหว้ดีพลูถูก เมืองนี้เที่ยง เมืองนี้ดี ผีไหว้บดี พลูถูก ผีในเขายัง บ่อคุ้มบ่อเกรง เมืองนี้หาย” อารักษ์คือ ผีหรือเทวดาที่ดูแลรักษาเมืองตั้งแต่บรรพกาลแม้ปัจจุบันก็ยังมีการ เช่นไหว้ บวงสรวง แก่ดวงวิญญาณด้วยความเชื่อว่าวิญญาณเหล่านี้สามารถให้คุณและให้โทษได้ ความเชื่อใน เทวดาอารักษ์นี้เป็นความเชื่อดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรที่ให้ความเชื่อถือและความเคารพต่อต้นไม้ใหญ่ ต่อสถานที่สำคัญเก่าแก่ ที่ยังมีปรากฏในปัจจุบันนี้

ติวดา ความเชื่อเรื่องผีฟ้า สำหรับสังคม ชุมชน ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรสุรินทร์ เขมร จะเชื่อ ว่า “ผีฟ้า” คือผีที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเหนือผิอื่น ๆ โดยบริเวณที่อยู่ตามเทือกเขาสูง บริเวณต้นน้ำและอยู่ไกลสุดขอบ ฟ้าดังปรากฏในพงศาวดารเมืองแกลง (ติวดา) ที่เล่าถึงเทวดาเป็นผู้สร้างโลกและกำเนิดมนุษย์ที่เกิดจากน้ำเต้าลูก เดียวกัน และต่อมามนุษย์ก็กระจายเผ่าพันธุ์ ซึ่งเทวดาจะส่งผู้ปกครองลงมาดูแลมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุข ดังนั้น “ติวดา” คือผีที่อยู่บนฟ้าเป็นทั้ง “ผี” เป็นทั้ง “ฟ้า” โดยใช้การรวมคำว่า “ผีฟ้า” ดังนั้น ความเชื่อเรื่อง “ติวดา”

อธิบายภาพ : หลักบ้าน เทวดาอารักษ์ของชุมชนบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัด
สุรินทร์ : ยโสธรา ศิริภาพระภากร

เป็นระบบความเชื่อที่เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติบนท้องฟ้าที่มีพหุฐานภาพที่มนุษย์ต้องสยบกราบไหว้ดวงสรรพบูชา อ่อนวอน (ศิริพร สุขเมธรัตน์. 2553) เป็นความเชื่อของกลุ่มชนในระดับชนชาติที่มีขอบเขตการแพร่กระจายในภูมิภาค ดังนั้น “ผีฟ้า” จึงไม่ใช่ผีที่ทำร้ายหลอกหลอนผู้คนแต่เป็นผีที่ “ให้คุณและให้โทษ” ในลักษณะ “พิชิตคนพาลอภิบาลคนดี” สำหรับความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรนั้น จะไม่เรียกว่า “ผีฟ้าพญาแถน” แต่จะใช้คำว่า ตีว-ดา (เทวดา หรือเทพ) แทนโดยจะบูชาดวงสรรพในฐานะเทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจอิทธิฤทธิ์ที่จะดลบันดาลสิ่งที่คุ้มครองปกป้องรักษาให้ได้รับความเป็นอยู่ที่ดีร่มเย็นเป็นสุข

จากการวิเคราะห์ ในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรจะมีความเชื่อถือในเทพเจ้า หรือ เทวดาอารักษ์มาก การเดินทางไปที่ไกล การพักแรมตามที่ต่างๆ หรือในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรจะมีการบอกกล่าว ด้วยการจุดธูป เทียน ดอกไม้ เพื่อขอความปลอดภัย ความเจริญงอกงาม ความอุดมสมบูรณ์และความประสพโชคกลายเป็นต้น โดยวัฒนธรรมชาวไทยเขมรนี้จะมีการบอกกล่าวอยู่ตลอดเวลาเมื่อยามที่จะกระทำการใดๆก็ตามนี้จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ชนกลุ่มนี้ได้ให้ความนับถือ เชื่อถือ และยังมีการปฏิบัติเช่นนี้อยู่ในปัจจุบันนี้

ความเชื่อไสยศาสตร์

คาถาอาคม ความเชื่อของคนไทยโบราณที่เราเคยได้ยินมาตั้งแต่สมัยก่อน พอมาในยุคปัจจุบันแม้จะไม่มี ความเชื่อกันมาเหมือนสมัยก่อนพระคาถาหรือคาถา เป็นวิชาอาคมที่ใช้ให้มีความศักดิ์สิทธิ์ โดยมี “คาถา” เป็นองค์ความรู้เพื่อสร้างกระแสนิจ แพร่หลายเป็นอย่างมากเมื่อครั้งสมัยพุทธกาลพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองก่อนที่จะเกิดการสังคายนาพระพุทธศาสนา ครั้งที่ 3 (ตติยสังคายนา) และต่อมาศาสนาพุทธกับพราหมณ์ในอินเดียได้ผสมผสานกันมา จนเกิดมีลัทธิ พุทธตันตระ (ลัทธิพุทธศาสนาอันเกี่ยวกับการใช้คาถา-อาคมพระคาถา) เกิดขึ้น อีกลัทธิหนึ่งศาสนาพราหมณ์ในขณะนั้น มีความมั่นคงเลื่อมใสในลัทธิไสยศาสตร์มาก มีการใช้เวทมนตร์ “คาถา” เป่าพ่นปลุกเสกและลงเลขยันต์ ประกอบ อาถรรพ์ต่าง ๆ แม้ในทางพระพุทธศาสนาก็เชื่อว่า จะปฏิเสธเสียทีเดียว เพราะพระพุทธศาสนาเองก็ยังมีคุณอัสจรรย ที่จัดเป็น ปาฏิหาริย์ไว้ 2 อย่าง คือ

1. อนุสาสนีปาฏิหาริย์ คำสอนที่เป็นอัครรรย
2. อิทธิปาฏิหาริย์ ฤทธิ์ที่เป็นอัครรรย

การใช้เวทมนตร์คาถานั้น ผลสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ก็อยู่ที่ดวงจิตสำรวมเป็นสมาธิ และสมาธินี้ท่านจัดบนฐาน แห่งวิปัสสนาญาณถึงแม้หาก ว่าปุถุชนเราจะบรรลุได้อย่างสูงไม่เกินตามสมบัติก็ตามกระนั้นก็สามารถที่จะแสดงอิทธิฤทธิ์ ได้ตามภูมิของตน เช่น พระเวทพัตต์หนแรกที่เราได้รูปมาน เธอก็ยังสามารบิตเบียน แปลงกายกระทำอวด ให้ชาติศัตรูกรมารหลงใหลเลื่อมใสได้เพื่อผลในทางอิทธิปาฏิหาริย์ที่ตนมุ่งหวังปรารถนา พระคาถาและการทำสมาธิแบบนี้ ได้แพร่หลายมากขึ้น ได้เกิดมีคณาจารย์มุ่งสั่งสอนเวทมนตร์กัน และได้ดัดแปลงแก้ไขวิธีการทางไสยศาสตร์ ของพราหมณ์มาใช้ โดยคัดตัดตอนเอาเนื้อมนต์ของพราหมณ์นั้นออกเสีย บรรจุพระพุทธรูปเข้าไประบ เพราะมาคิดเห็นกันว่ามนต์พราหมณ์ยังเรื่องอานาภาพถึงอย่างนี้ ถ้าหากว่า เป็นพุทธรูป คงจะยิ่งกว่าเป็นแน่ ฉะนั้นในการใช้เวทมนตร์คาถาที่พวกเราพุทธศาสนิกชนปฏิบัติกันทุกวันนี้ จึงล้วนแล้วแต่เป็นพระพุทธรูปที่ท่าน โบราณจารย์ดัดแปลง แก้ไขเลียนแบบอย่างวิธีทางลัทธิไสยศาสตร์เดิมมาเท่านั้นหาใช่เป็นลัทธิไสยศาสตร์ ของพราหมณ์ดังที่บางท่านเข้าใจกันไม่

ความหมายของคาถา และ เวทมนต์คาถา

ความหมายของคำว่า “คาถา” พระคาถา และวิชาอาคมในความหมายของคนปัจจุบัน คือการใช้คาถาให้มีความศักดิ์สิทธิ์ โดยการภาวนาเพื่อสร้างกระแสจิต บทคาถาต่างๆ ทั้ง คาถาชินบัญชร คาถาทางเมตตามหานิยม คาถาทางคงกระพันชาตรี คาถาแคล้วคลาด คาถาแผ่ส่วนกุศล คาถาแผ่เมตตา คาถากันของไม่ดี หัวใจพระคาถาต่างๆ คาถาบูชาเทพเจ้า คาถาบูชาพระพุทธรูปต่างๆ ซึ่งคาถาต่างๆ เป็นคาถาที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ สมัยก่อนคนจะใช้คาถาต่างๆ ได้สัมผัสถึงผลกันมากเนื่องจากมีความเชื่อความศรัทธาและสัจจะเป็นสำคัญ ส่วนการท่องหรือตัวอักษรอักขระการออกเสียงต่างๆ อาจจะมีแตกต่างกันไปบ้าง ส่วนสำคัญอยู่ที่ความมั่นใจและตั้งมั่นมากกว่า ยกตัวอย่างง่ายๆ แค บทสวดมนต์ต่างๆ การออกเสียงในส่วนของภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอีสาน ก็ต่างกันแล้ว แต่ทำไมถึงมีความศักดิ์สิทธิ์เหมือนกันละ ก็เพราะความตั้งมั่น ไม่สงสัยในครูบาอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนมานั่นเองเวทมนต์คาถาใดๆ ก็ตามถ้าหากว่าเราจะต้องท่องให้จำได้ ก็จะต้องทำให้บริสุทธิ์ อานน้ำชำระล้างสิ่งโสโครกให้สะอาดเสียก่อน แล้วก็นำดอกไม้ธูปเทียนบูชาพระ แล้วก็ระลึกเป็นการขอพรบารมี ให้ท่องได้ง่ายจำได้แม่น แล้วก็กราบตำรา 3 ครั้ง ต่อจากนั้นก็เปิดขึ้นมาท่องจำ หนังสือมนต์อย่าเหยียบอย่าข้าม อย่างนั่งทับหรือนอนทับ ขณะท่องอย่านอนหลับให้หนังสือทับคาถา จะทำให้ปัญหาเสื่อม

เรื่อง ไสยศาสตร์

เป็นพวกอาถรรพ์เวทย์ เช่น คุณไสยต่าง ๆ การเสกของเข้าท้อง เสกต่อ เสกแตน เสกควายธนู การบูชายัญ การทำคุณไสยต่างๆ เสน่ห์ยาแฝด ดินปาข้า ไสยเวท สายนี้เป็นการสั่งสมกันมายาวนานไม่ใช่พระพุทธรูปศาสนาแน่นอน ถ้าเราไม่มีวิบากกรรมใครก็ไม่สามารถทำอะไรเราได้

ทางไสยเวท คือ พลังมืดไม่ใช่พระพุทธรูปศาสนา ย่อมส่งผลร้ายทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ตลอดจนเป็นเรื่องของวิบากกรรมที่จะต้องพบเจอ ในฐานะชาวพุทธสิ่งเรานี้เราต้องหนีให้ไกลห่าง เราต้องมีศีลเพื่อเป็นเกราะป้องกันตัวเราถ้าเราไม่ผิดศีลเขาก็ส่งอะไรมาทำร้ายเราไม่ได้

ความเชื่อที่มีต่อเครื่องรางของขลัง

เครื่องรางของขลังนับเป็นสิ่งที่มีความสนใจ มาเป็นเวลานาน เหตุเพราะมีเรื่องราวของความเชื่อที่มีการกล่าวขานต่อกันมาถึงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ในทางเมตตามหานิยม การเสริมกิจกรรมการค้าต่าง ๆ และความคงกระพันชาตรี ซึ่งปัจจุบันถึงแม้ว่าจะมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุอย่างใด

เรื่องของความเชื่อเรื่องเครื่องรางก็ยังคงมีอยู่ เรื่องราวความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องรางของขลังหรือสิ่งที่ลึกลับที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่านี้ ยังคงเป็นที่นิยมของคนในสังคมเสมอ เพราะต่างคนก็ต้องการครอบครองไว้เพื่อป้องกันภัย หรือ มีไว้เพื่อเป็นเมตตามหานิยม เกือบทุกสาขาอาชีพมักจะเห็นผู้ที่บูชาเหมือนเป็นการสร้างกำลังใจ ช่วยเสริมดวงให้ดีขึ้นความศรัทธาที่ว่าด้วยวิทยาคมนี้ อาจจะมีบางคนร้องว่าเป็นเรื่องมง่าย ก็แล้วแต่นานาจิตตัง แต่เรื่องแบบนี้ถ้าไม่เชื่อก็ไม่ควรไปลบหลู่เพราะว่าเรื่องของคาถาอาคม เป็นสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ บางคนที่เคยประสบพบเจอมากับตัวก็มี

ปรียะภูมิสะเรย์

ชาวไทยเชื้อสายเขมร เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งในประเทศไทย ที่มีความสัมพันธ์กับชนชาติไทย และประเทศไทยมาช้านาน โดยแบ่งชาวไทยเชื้อสายเขมรออกเป็นสองกลุ่มใหญ่คือ ชาวเขมรบน หรือเขมรสูง [4] ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรือที่เรียกว่า อีสานใต้ โดยเชื่อว่าอพยพเข้ามาในดินแดนไทยในช่วง พ.ศ. 2324-2325 และกลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มที่ถูกกวาดต้อนจากประเทศกัมพูชาในสมัยอดีตซึ่งปัจจุบันกลุ่มหลังนี้จะกลมกลืนไปกับชาวไทยในปัจจุบันไปแล้ว นอกจากนี้ยังมีกลุ่มแรงงานชาวกัมพูชาอพยพ และชาวกัมพูชาอพยพซึ่งอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์ไทยในภาวะสงคราม โดยบางส่วนได้อพยพกลับภูมิลำเนาเดิม ขณะที่บางส่วนยังคงปักหลักอยู่ในดินแดนไทยต่อไป

ปรียะภูมิสะเรย์ ตามความหมาย แปลว่า ปรียะ หมายถึง พระ ภูมิ ที่ตั้ง สะเร หมายถึง นา แปลโดยรวม ให้ความหมายคือ พระภูมิเจ้าที่รักษานา ไร่ หรือที่ทำการเกษตร เป็นต้น กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมรสุรินทร์มักให้ความสำคัญมากกับการ เช่นไหว้ บูชา และให้ความเคารพ เนื่องด้วยระบบการพึ่งพาของมนุษย์ที่ต้องการน้ำ เพื่อทำการเกษตร และความคุ้มครอง อุดมสมบูรณ์ (ยโสธารา ศิริภาพระภากร. 2560) เป็นต้น

อธิบายภาพ : ศาลปู่ตา พื้นที่ในการประกอบพิธีกรรมบูชาดวงวิญญาณที่เชื่อว่า เป็นผู้คุ้มครองชุมชน
ที่มาภาพ : ยโสธรา ศิริภาพระภากร

ด้านพิธีกรรม มักใช้ช่วงเวลาก่อนการลงทำการเกษตร ช่วงเดือน 6 มักทำพิธีกรรมช่วง 6 ค่ำ เดือน 6 หรือ 9 ค่ำ เดือน 6 หรือ 1 ค่ำ เดือน 6 ตามและชุมชนกำหนดเวลาว่าจะเอาวันใด ช่วงเวลาในการประกอบพิธีกรรม ได้แก่ ช่วงเช้ามักใช้เวลา 06.00 -09.00น เป็นเวลาในการประกอบพิธีกรรม ในช่วงทำการเกษตรเสร็จได้ผลผลิตทางการเกษตร มักใช้เวลาในการบูชา ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 และใช้ช่วงเช้าในการประกอบพิธีกรรม เป็นต้น

ผลการศึกษา (Research Results)

วัฒนธรรมสามารถใช้เป็นตัวกำหนดในการแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่ๆ ได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะในประเทศไทยจะประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่ ๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์มอญ ไทยลื้อ ไทยลาว ไทยเขมร ไทยกูย ทั้งนี้ในแต่ละภาคก็มีกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยอีกจำนวนมาก โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีพื้นที่มากที่สุดในประเทศไทย กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ของประเทศไทยเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “เขมรสูง” อาศัยอยู่มากในจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 3 จังหวัดนี้ มีพื้นที่บางส่วนติดต่อกับชายแดนกับประเทศกัมพูชา นอกจากนี้ยังพบว่ามีผู้พูดภาษาเขมรกระจัดกระจายอยู่อีกหลายจังหวัด ความเชื่อในที่นี้คือการที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรมีความเชื่อและมีการยอมรับนับถือในหลักการบูชาตามวิถีความเชื่อแบบดั้งเดิม และปฏิบัติตามคำสอนที่มีอยู่ในความเชื่อและ

พิธีกรรมในอำนาจเหนือธรรมชาติ โดยไม่ต้องการอธิบาย เป็นการยอมรับพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ผิวิญญานบรรพบุรุษ เมื่อมีความเชื่อแล้ว พิธีกรรมย่อมเกิดขึ้นตามมาเพื่อให้ครอบครัวประกอบแห่งการบูชาในความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษ อำนาจเหนือธรรมชาติได้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณมนุษย์สมัยนั้นมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พึ่งพิงอาศัยและเกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่เป็นแม่น้ำ ภูเขา ทะเล และป่าไม้ซึ่งส่งผลให้มนุษย์มีความผูกพันกับธรรมชาติเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้เองในสมัยโบราณมนุษย์จึงนับถือธรรมชาติ เช่น ภูเขา จอมปลวก ต้นไม้ใหญ่โดยยึดถือเป็นสิ่งที่พึ่ง ในระยะต่อมามนุษย์มีความเชื่อว่าทั้งคนและสิ่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตย่อมมีสิ่งที่ย่อมมองไม่เห็นรูปร่างสิ่งอยู่มนุษย์เรียกสิ่งนี้ว่า ผิวิญญาน นอกจากนี้มนุษย์ยังมีความเชื่ออีกว่ามีวิญญานอีกประเภทหนึ่งที่มีฤทธิ์อำนาจเหนือกว่าภูตผีกว่าวิญญานทั่วไปสามารถดลบันดาลสิ่งต่างๆได้เรียกว่า เทวดา เมื่อมีความเชื่อเช่นนั้นมนุษย์จึงต้องเอาใจภูตผิวิญญานและเทวดา เป็นระบบความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหนือธรรมชาติบนท้องฟ้าที่มีมหิทธานุภาพที่มนุษย์ต้องสยบกราบไหว้บวงสรวงบูชา อ่อนน้อม เป็นความเชื่อของกลุ่มชนในระดับชนชาติที่มีขอบเขตการแพร่กระจายในภูมิภาค ดังนั้น “ผีฟ้า” จึงไม่ใช่ผีที่ทำร้ายหลอกหลอนผู้คนแต่เป็นผีที่ “ให้คุณและให้โทษ” ในลักษณะ “พิชิตคนพาลอภิบาลคนดี” สำหรับความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรนั้น จะไม่เรียกว่า “ผีฟ้าพญาแถน” แต่จะใช้คำว่า ติว – ตา (เทวดา หรือเทพ) แทน โดยจะบูชาบวงสรวงในฐานะเทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจอิทธิฤทธิ์ที่จะดลบันดาลสิ่งที่คุ้มครองปกป้องรักษาให้ได้รับความปลอดภัยที่ร่มเย็นเป็นสุข จากการวิเคราะห์ ในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรจะมีความเชื่อถือในเทพเจ้า หรือเทวดาอารักษ์มาก การเดินทางไปที่ไกล การพักแรมตามท้องที่ต่างๆ หรือในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรจะมีการบอกกล่าว ด้วยการจุดธูป เทียน ดอกไม้ เพื่อขอความปลอดภัย ความเจริญงอกงาม ความอุดมสมบูรณ์และความประสพโชคผลเป็นต้น โดยวัฒนธรรมชาวไทยเขมรนี้จะมีการบอกกล่าวอยู่ตลอดเวลาเมื่อยามที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตามนี้จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ชนกลุ่มนี้ได้ให้ความนับถือ เชื่อถือ และยังมีการปฏิบัติเช่นนี้อยู่ในปัจจุบันนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- ประทีป แชรรัมย์. (2535). พิธีกรรมมรดกของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยเขมร : ศึกษากรณีบ้านตะโกราย ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาวิระ สุขแสง. (2550). มะมัต : พิธีกรรมและความเชื่อของกลุ่มคนพูดภาษาเขมรถิ่นอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะกรรมการกองตำรา. (2527). มหามุฎราชวิทยาลัย, ผู้แปล, พระธัมมปัทมฐกถาแปลภาค 6. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2542). โครงการวิจัยภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย.สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริพร สุขธรรณ. (2553). ประวัติศาสตร์ถิ่นเมืองสุรินทร์. พิมพ์ครั้งที่ 1, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ : โรงพิมพ์ ส. พันธุ์เพ็ญ.

ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2560, กรกฎาคม - ธันวาคม). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเทพบริบาลแห่ง
ชนเผ่ากับกลุ่มชาวไทยกวย อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์.” วารสารวันมโงงแหวกพุทธศาสนา
ปริทรรศน์. 4(2)

อมรา พงศาพิชญ์. (2541). วัฒนธรรมศาสนาและชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาทักษะการให้เหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
IMPROVING REASONING SKILLS AND MATHEMATICS ACHIEVEMENT BY ORGANIZING
LEARNING ACTIVITIES USING THE THINK-PAIR-SHARE TECHNIQUE ON PERCENTAGES
AND RATIOS OF STUDENTS IN GRADE 6

อรวี อาจเสนา¹ และ ปนัดดา สังข์ศรีแก้ว²

Orawee Atsena¹, Panadda Sangsrikaew²

^{1, 2}คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

^{1, 2}Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University

วันที่รับบทความ 19 มกราคม 2567

วันแก้ไขบทความ 14 เมษายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ 14 เมษายน 2567

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการให้เหตุผลก่อนและหลังเรียน เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละและอัตราส่วน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย จำนวน 71 คน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดหลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.32)

คำสำคัญ (Keywords) : เทคนิคเพื่อนคู่คิด, ทักษะการให้เหตุผล, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

Abstract

The purposes of this research are to 1) compare mathematics learning achievement on percentages and ratios. of 6th grade students before and after using the thinking partner technique 2) Developing reasoning skills and achievement in mathematics regarding percentages and ratios of 6th grade students using the peer-to-peer technique with a criterion of 75 percent. 3) To study the satisfaction of 6th grade students with their mathematics learning. About percentages and ratios By organizing learning using the peer-to-peer technique, the sample group used was 71 Grade 6 students at Kalasin Pittayasai School using the group random selection method. The tools used in the research include: Learning plan for learning content using the thinking partner technique Mathematics achievement test and satisfaction questionnaire Statistics used in the research include percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results found that 1) Mathematics learning achievement on percentages and ratios Before and after receiving learning activities using the peer-to-peer technique, the mean score after studying was significantly higher than before studying at the .05 level. 2) Mathematics learning achievement on percentages and ratios. Using the peer-to-peer technique after studying, 75% of the criteria were met with statistical significance at the .05 level and 3) satisfaction of Grade 6 students with learning mathematics. About percentages and ratios Ability to reason using peer techniques. Overall, satisfaction is at the highest level. ($t = 4.69$, S.D. = 0.32)

Keywords : Think Pair Share, Reasoning skills, Mathematics achievement

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐาน ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560)

ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นทักษะกระบวนการ

ทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็นและต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2560) โดยทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์หนึ่งที่มีความสำคัญที่ควรส่งเสริมและพัฒนา คือ ความสามารถในการให้เหตุผล การสอนให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนครูต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถสอนให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิด การสอนความรู้ในเนื้อหาร่วมกับการจัดกิจกรรมที่จะช่วยให้นักเรียนแก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม

การเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียนในหลายด้านคือ การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายเกิดการเรียนรู้ มีความคงทนมากขึ้น (long-term retention)เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจ ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้นและ ช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้นมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ถ้าที่จะเผชิญกับสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง มีความพร้อมในการทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ ตนเองได้ดีขึ้น (Johnson Johnson & Holubec. 1994 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี. 2558) การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-pair-share) เป็นเทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ได้เกิดคิดหาคำตอบด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และกระตุ้นให้ผู้เรียนหาข้อสรุปร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดขอบเขตการคิดและการพูดคุยอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ช่วยให้ผู้เรียนจดจำและคิดตามในประเด็นที่กำลังเรียนรู้ ได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง ทำให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น ได้ฝึกทักษะการสื่อสารด้วยเหตุผล กล้าแสดงความคิดเห็น ลดปัญหาการแย้งตอบ หรือไม่ตอบ เพราะมีคนอื่นตอบไปแล้วหรือกลัวคำตอบของตนจะไม่ถูกต้อง ฝึกการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์คำตอบจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการพัฒนาทักษะการให้เหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด พัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนมีพัฒนาทักษะการคำนวณที่ดีขึ้น และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนั้นในการจัดการเรียนรู้นักเรียนจึงควรเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการให้เหตุผลซึ่งจัดว่าเป็นความสามารถที่ช่วยในการนำความรู้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจและการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาทักษะการให้เหตุผลก่อนและหลังเรียน เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด
2. เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละและอัตราส่วน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เทคนิคเพื่อนคู่คิด
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด และการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 347 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 รวมจำนวนนักเรียน 71 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 แผน แผนละ 1 คาบ คาบละ 60 นาทีโดยแต่ละแผนประกอบไปด้วย สารสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ สารการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.85
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน ใช้เวลา 60 นาทีนำแบบทดสอบไปตรวจคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้วิธีการหาค่า IOC ซึ่งพบว่าข้อสอบอัตนัยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 จากนั้นหาคุณภาพแบบทดสอบโดยใช้เกณฑ์การ

พิจารณาของ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2560) ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ในการพิจารณาข้อสอบจากการทดสอบได้ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.25-0.75 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.29 - 0.83 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งฉบับ โดยหาค่าความเชื่อมั่นซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7

3. แบบสำรวจความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีหมดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ด้านที่ 2 บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ ด้านที่ 3 สื่อและระบบการจัดการเรียนรู้ และด้านที่ 4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องแบบสอบถาม และวัตถุประสงค์ของการสอบถามโดยได้ค่าความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามและวัตถุประสงค์ของการสอบถามเท่ากับ 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยได้ดำเนินการ ทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. อธิบายและชี้แจงแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 8 คาบ คาบละ 60 นาที
4. หลังจากทำการสอนครบทั้ง 8 คาบ ผู้วิจัยวัดความสามารถ เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังเรียน
5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและเสนอค่าสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติพื้นฐานค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t-test Dependent Sample, t-test One Sample

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการให้เหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การนำเสนอข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องร้อยละและอัตราส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

การทดสอบ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนน เฉลี่ย	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	71	20	8.52	1.19	56.17*	0.00
หลังเรียน			14.57	1.08		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.18 คะแนนและคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 8.01 คะแนน สรุปว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน หลังการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดกับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 75

กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน (คน)	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	เกณฑ์ (ร้อยละ 75)	S.D.	t	p
หลังเรียน	71	20	14.18	15	1.08	7*	0.00

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดกับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 70 (คิดเป็น 14คะแนน) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วนหลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดที่ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้	4.73	0.38	มากที่สุด
2. บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้	4.67	0.40	มากที่สุด
3. สื่อและระบบการจัดการเรียนรู้	4.70	0.25	มากที่สุด
4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน	4.67	0.27	มากที่สุด
รวม	4.69	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องร้อยละและอัตราส่วน โดยรวมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D.=0.32)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การดำเนินการวิจัย เรื่องพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ การพัฒนาทักษะการให้เหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนั้น เป็นผลมาจากการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ความคิด การศึกษาค้นคว้า ทำงานและแก้ปัญหาด้วยตนเอง นักเรียนได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้สามารถจำความรู้ได้นาน และเกิดความเข้าใจลึกซึ้ง นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะการสื่อสารความหมาย จากการทำงาน อภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ได้ดียิ่งขึ้น นักเรียนจะได้พบสถานการณ์ปัญหาที่เป็นคำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียนเมื่อนักเรียนได้เข้ากลุ่มคิดคู่ นักเรียนจะได้พูดคุยกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อหาแนวคิดและคำตอบที่ดีที่สุดเพื่ออธิบายและแก้ไขปัญหา สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นและสุดท้ายนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งชั้นเรียนเป็นการสรุปบทเรียนนั้นๆ ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด พบว่า นักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์

ร้อยละ 75 มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 95.77 และมีนักเรียนที่มีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.23

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดกับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 75 (คิดเป็น 14 คะแนน) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน หลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดที่ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า การที่นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ สะดวกดีและคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ซึ่งเป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างนักเรียน 2 คนที่จับคู่กันแล้วช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นปัญหา หลังจากทีร่วมกันคิดเป็นคู่แล้วจึงนำความรู้ที่ได้เสนอให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกันทั้งชั้น สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้พรทิพย์ ดิษฐ์ปัญญา (2563) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อศึกษาพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความมั่นใจในตนเองระหว่างเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความมั่นใจในตนเองระหว่างเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.69 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.32 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา พรหมณีและคณะ (2563) ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อบุคคล ส่วนรวม ทำให้สังคมเป็นสุขเกิดแรงจูงใจและ มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และหน่วยงานมีบรรยากาศที่ดี อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความสามัคคี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนรายวิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง ร้อยละและอัตราส่วน โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ครูผู้สอนต้องเป็นผู้คอยชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและรู้จักกำหนดประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง จุดประสงค์การเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องตั้งคำถามให้เหมาะสม ครอบคลุมกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยเลือกใช้คำถามที่หลากหลาย
 - 1.2 ครูผู้สอนจะต้องอธิบายขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติ กิจกรรมตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งครูผู้สอนจะต้องสังเกตติดตามการทำงานของ ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาค้นคว้าพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้กว้างขวางมากขึ้น ควรศึกษาค้นคว้าเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีสอนหรือรูปแบบ การสอนอื่น ๆ เช่น รูปแบบการสอนแบบโครงงาน รูปแบบการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์ความรู้ และ รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิคอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัลยาดา เห่งบุญมาและจิรดาวรรณ หันตุลา. (2565). “การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด เรื่องวงจรไฟฟ้า ระดับประถมศึกษา.” **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.** 33(2).
- ชลธิชา ทับทวี. (2554). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). **เทคนิคการใช้สถิติและการวิจัย.** กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ประสิทธิภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชนาท โชติบุญ. (2564). “การพัฒนาชุดการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์เบื้องต้น โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.** 18(82).

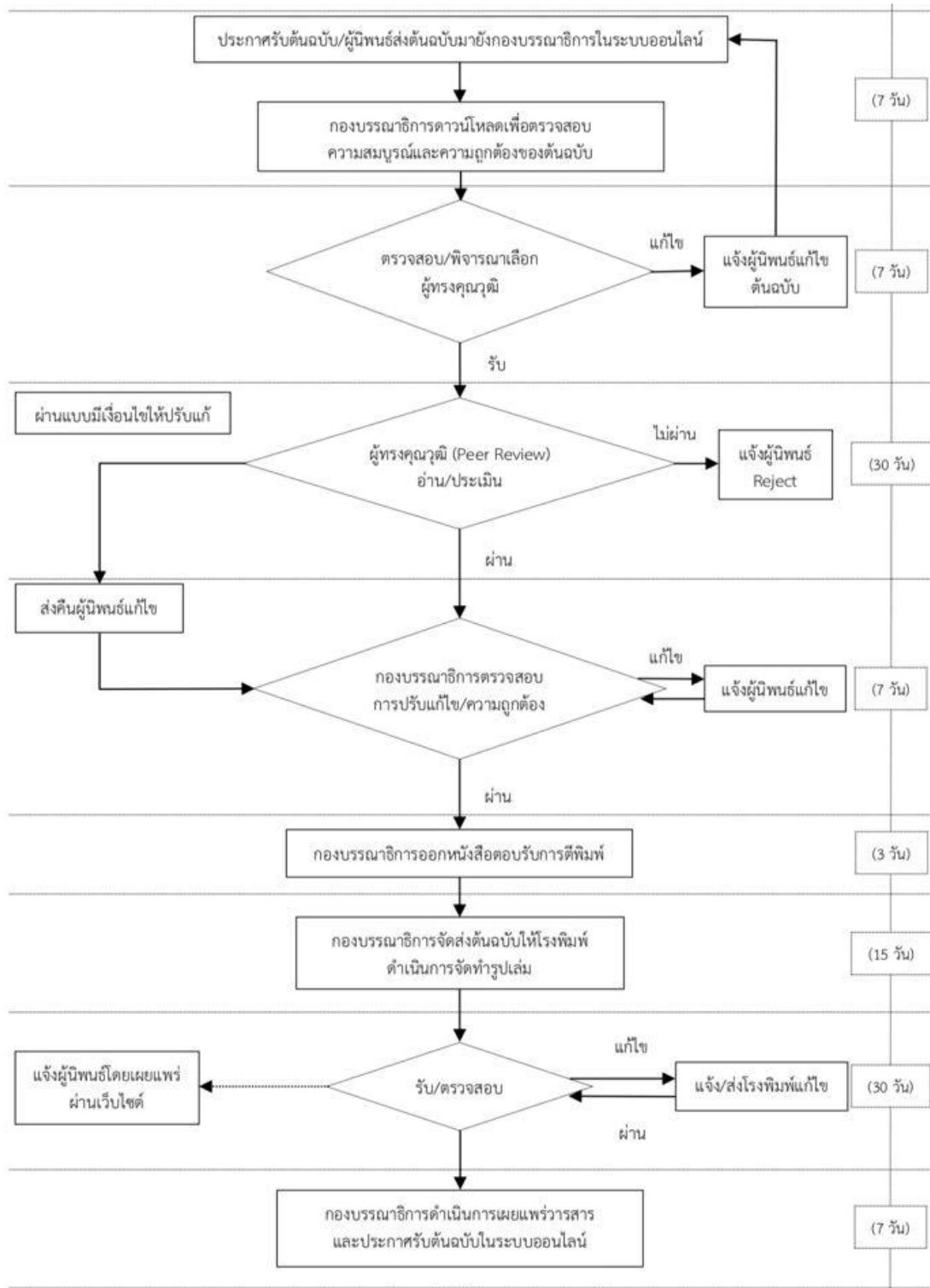
พรทิพย์ ดิษฐ์ปัญญาและสุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2563). “ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา. 14(2).

พัฒนา พรหมณี, ยุพิน พิทยาวัฒนชัย และจิระศักดิ์ ทัพพา. (2563). “แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน.” วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). 26(1).

สุภาภรณ์ สดวกดี, ฐิมาภรณ์ อรน้อย, นิพนธ์ รุ่งสว่าง, พรสินี คงมณี และวัฒนชัย งอกศิลป์. (2565). “การใช้เกมคณิตศาสตร์เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด เรื่อง พีระมิด กรวย และทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์. 9(1).

ภาคผนวก
(Appendex)

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา

หมายเหตุ : ระยะเวลา (จำนวนวัน) ที่ปรากฏในขั้นตอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา อาคาร 28 ชั้น 1
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-710000, 094-5694453

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/ajgs>

E-mail : graduate_journal@srnu.ac.th

ISSN XXXX -XXXX (Print)

ISSN XXXX -XXXX (Online)

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มีนโยบายในการส่งเสริม รวบรวมและเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัยและนวัตกรรมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ บุคลากร ตลอดจนผู้สนใจทั้งภายในและภายนอกสำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัยและนวัตกรรมทางด้านสังคมศาสตร์และด้านการศึกษา กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ ออกราย 6 เดือนคือ เล่มที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และเล่มที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม โดยรูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณามี 2 ประเภทคือบทความวิชาการและบทความวิจัย ซึ่งจะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ(Peer Review) โดยมีผู้พิจารณา 3 คน ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน จากหลากหลายสถาบัน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ จะต้องมีการระบ่งงานทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัยรวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผลงานจะต้องไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารใด ๆ

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความที่ส่งมายังวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) อย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในหนึ่งท่านและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในสถาบันจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสารทั้งสามท่านที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์

ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้นิพนธ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์ และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

- 1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ
- 1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล
- 1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ
- 1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย
- 1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย(ถ้ามี)อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา โดยการอนุมานกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีได้อย่างกระชับและเข้าใจง่าย
- 1.8 สมมติฐานการวิจัย(ถ้ามี) สมมติฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษากับคำตอบที่ผู้วิจัยคาดคะเนโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายสามารถสื่อความหมายได้โดยตรง
- 1.9 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล
- 1.10 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องหรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

1.11 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.12 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.13 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) คือการอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้ค้นคว้าด้วยจุลภาค (.) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author./Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) คือ

การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และ เลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author./Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/ajgs> และสำเนาหลักฐานการชำระเงินค่าธรรมเนียมมาที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา อาคาร 28 ชั้น 1

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044-710000, 094-5694453 / 044-514694

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ A4 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 8.5 นิ้ว และความสูง 11 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 1 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ และคำสำคัญ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือเนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข¹ เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์

1.8 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.9 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 500 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.10 หัวข้อคำสำคัญภาษาไทยและอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.11 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.12 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.13 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.14 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author./Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งผู้พิมพ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบ

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อผู้นิพนธ์ทุกคน โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หากต้องการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริสต์ศักราช โดยนำไปต่อท้ายรายการอ้างอิงข้างต้นภายใต้หัวข้อ Translated Thai References และให้วงเล็บคำว่า [In Thai] ไว้ท้ายเอกสารอ้างอิงด้วย และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

วันชัย สุขตาม. (2560). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
ลออรัตน์ จิตต์พงษ์, เบญญาภา กาลเขว้า, ประทีป กาลเขว้า. (2562). พฤติกรรมการบริโภคผักให้ปลอดภัยจากสารพิษของประชาชนบ้านแสนสำราญ ตำบลสามขา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. **วารสารสภาการสาธารณสุขชุมชน**. 1(1) : 53-60
Nakorn Chaiwongsakda, Prawet Anunauea, Niwest Jeenaboonrueang, Seksan Winyangkul, Kwanruan Sinnarong, Thanakorn Jakkaew, et al. (2015). Vehicle routing by using a saving algorithm and the traveling salesman problem: a case study of a drinking water factory. **TJOR**. 3(1) : 51-61.

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ **ชื่อหนังสือ**./ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี)./เมืองที่พิมพ์./:สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Book**./ Edition of Book./ Place of Publication./: Publisher Name.

ตัวอย่าง

กฤษณา วงษาสันต์. (2542). **วิธีไทย**. กรุงเทพฯ : เจริญเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york : John wiley & sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./เมืองที่พิมพ์./หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author./(Year of Publication)/Title./Edition of Book./Place of Publication./Publisher Name.

ตัวอย่าง

อัคราพร สุขทอง. (2558). **การพัฒนาเทคนิคการสอน “เรียมอันเร” จากภูมิปัญญาชาวบ้านสุรินทร์**.

สุรินทร์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for Quality Improvement Chiang Mai Thailand**. Chiang Mai : Chiang Mai University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อวิทยานิพนธ์./วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้
ระบุลงให้ชัดเจน)/ชื่อสถานศึกษา.

Author./(Year of Publication)/Title of Thesis./Degree of Thesis./Publisher Name.

ตัวอย่าง

คณินนิตย์ ไสยโสภณ. (2554). **คุณค่าและความเชื่อตำนานนาครที่มีอิทธิพลต่อวิถีประชากรกลุ่มชนลุ่มน้ำแม่โขง
ในเขตวัฒนธรรมศรีโคตรบูร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การ
พัฒนาภูมิภาค (กลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง)บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student Culture in Thai Higher Education
Institutions**. Doctoral Dissertation Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทความ./ในชื่อรายงานการประชุม./วันเดือนปีที่จัด./เลขหน้า./
สถานที่./สำนักพิมพ์.

Author./(Year of Publication)/Title of Article./In Title./Date of Publication./page./Place of
Publication./Publisher Name.

ตัวอย่าง

วิสูตร อยู่คง. (2537). การฟื้นตัวของป่าชุมชนดงใหญ่. ในการบรรยายเรื่องการฟื้นฟูป่าโดยช่วยต้นไม้ให้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ. วันที่ 11 เมษายน 2537. หน้า 10-11. กรุงเทพฯ : ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน.
Sinlarat, P. (1995). Success and Failure of Faculty Development in Thai University. In **Preparing Teachers for all the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok.** pp. 217-233. Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.(ปี)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่พิมพ์(ฉบับที่พิมพ์)/:เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.
Author./(Date of Publication)./Title of Article./Name of Journal./Year(Volume)/:page.

ตัวอย่าง

สารภี วรรณตรง. (2559). ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : สุวรรณภูมิ-อุษาคเนย์ ภาคพิสดาร. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.** 18(1) : 129-134.
Cooray, V. (1992). Horizontal Fields Generated by Return Strokes. **Radio Science.** 27(9) : 529-537.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.(ปี./เดือน/วันที่พิมพ์)/ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.
Author./(Date of Publication)./Title of Article./Name of Newspaper./page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิ. **กรุงเทพธุรกิจ.** หน้า 6.
Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings. **Bangkok Post.** p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่.(ปี)/ชื่อบทความ./[ประเภทสื่อที่เข้าถึง]/เข้าถึงได้จาก/:แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์./สืบค้น/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.
Author./(Year of Publication)./Title of Article./[Online]./Available/:/Name of website./Retrieved/Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). **พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com 3.htm>. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548.

Costello, M. (2002). **Sic! of Stocks? Here Are 7 Alterantives. W.** [Online]. Available : http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/q_alternatives/index.htm. Retrieved July 11, 2002.

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์./ (ปี,/เดือน/วันที่)/ตำแหน่ง(ถ้ามี)/สัมภาษณ์.

Name of Interview./ (Date of Publication)/position./Interview.

ตัวอย่าง

เกษม จันทร์แก้ว. (2554, สิงหาคม 1). นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. สัมภาษณ์.

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin University. Interview.

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อและการสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา กรุณาติดต่อ
กองบรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา อาคาร 28 ชั้น 1
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-710000, 094-5694453
<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/ajgs>
E-mail : graduate_journal@srnu.ac.th

อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 200 บาท ไม่รวมค่าส่ง

อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 1,000 บาท

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Publication Ethics)

จริยธรรมของผู้นิพนธ์/ผู้แต่ง (Ethics of the Authors)

1. ผู้นิพนธ์/ผู้แต่ง ต้องได้รับความเห็นชอบในการส่งบทความจากผู้ร่วมนิพนธ์(ถ้ามี)
2. ผู้นิพนธ์/ผู้แต่งที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
3. ผู้นิพนธ์/ผู้แต่งต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่ และไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน
4. ผู้นิพนธ์/ผู้แต่งต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย โดยต้องไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ
5. ผู้นิพนธ์/ผู้แต่งบทความต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำซ้อนของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20%
6. ผู้นิพนธ์/ผู้แต่งบทความจะต้องปรับบทความตามรูปแบบและขนาดตัวอักษรตามแบบฟอร์ม (template) ของวารสาร
7. ผู้นิพนธ์/ผู้แต่งต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในบทความของตนเอง เช่น ภาพ ตาราง เป็นต้น
8. ผู้นิพนธ์/ผู้แต่งต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา

จริยธรรมของผู้บรรณาธิการวารสาร (Ethics of Editors)

1. บรรณาธิการต้องพิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนเองรับผิดชอบ
2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ
3. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้ว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่
4. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนและผู้ประเมิน
5. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง
6. เมื่อบรรณาธิการตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องระงับการประเมินและติดต่อผู้เขียน เพื่อพิจารณาตอบรับหรือปฏิเสธการตีพิมพ์การตีพิมพ์
7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียน ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

จริยธรรมของผู้ประเมิน (Ethics of Reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

2. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความเห็นว่าตนเองมีผลประโยชน์ที่ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ / ผู้แต่ง เช่น [กรณี รู้จักกับตัวผู้นิพนธ์ / ผู้แต่งเป็นการส่วนตัว เป็นผู้ร่วมโครงการที่ปรึกษา อื่น ๆ] ผู้ประเมินต้องแจ้งต่อบรรณาธิการโดยตรงทันที เพราะอาจทำให้ขาดอิสระในการให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของบทความนั้น ๆ ได้ โดยทั้งนี้ผู้ประเมินสามารถที่จะปฏิเสธการเป็นผู้ประเมินบทความเรื่องดังกล่าว
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงาน
4. ผู้ประเมินบทความไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย
5. หากผู้ประเมินบทความทราบว่ามีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบด้วย

แบบฟอร์ม

การส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ(ถ้ามี).....

3. สถานภาพผู้พิมพ์

☐ อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน).....

โปรแกรม/สาขาวิชา/ภาควิชา.....คณะ.....

☐ บุคคลทั่วไป (ชื่อหน่วยงาน)

4. ขอส่งนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article) ได้แก่

☐ บทความวิจัย เรื่อง

☐ บทความวิชาการ เรื่อง.....

5. ชื่อผู้พิมพ์ร่วม (ถ้ามี).....

6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์/โทรสาร.....

E-mail.....

7. สิ่งที่ส่งมาด้วย

☐ เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางออนไลน์ <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/ajgs>

ชื่อแฟ้มข้อมูล.....

☐ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

ลงนาม.....ผู้พิมพ์

(.....)

วันที่...../...../.....

ใบตอบรับการเป็นสมาชิก
วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่ (สามารถติดต่อได้).....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

มีความประสงค์จะขอรับเป็นสมาชิกวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา

- ☐ สมาชิกประเภทรายปี 1 ปี 6 ฉบับ ราคา 1,000 บาท
- ☐ จัดซื้อวารสาร เล่มละ 200 บาท ปีที่.....ฉบับที่.....จำนวน.....เล่ม
- รวมเป็นเงิน.....บาท

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้ชำระโดย

- ☐ โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- เลขที่บัญชี XXX-X-XXXXX-X ประเภทบัญชี สะสมทรัพย์

โปรดนำส่งวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินและใบสมัคร

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา อาคาร 28 ชั้น 1

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044-710000, 094-5694453

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/ajgs>

E-mail : graduate_journal@srnu.ac.th

